

A Veres Péter Gimnázium Pedagógiai programja

**PEDAGÓGIAI PROGRAM –
NEVELÉSI PROGRAM**

Tartalom

Pedagógiai alapelvek, értékek, célok, feladatok, eszközök és eljárások	3
Bevezetés	3
Erkölcsei (morális, etikai) nevelés	9
Nemzeti öntudat, hazafias nevelés	10
Aktív állampolgárságra, demokráciára nevelés	10
Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése	11
A családi életre nevelés	11
Testi és lelki egészségre nevelés	12
Felelősségvállalás másokért, önkéntesség	12
Fenntarthatóság, környezettudatosság	13
Pályaorientáció	13
Gazdasági és pénzügyi nevelés	14
Médiatudatosságra nevelés	14
A tanulás tanítása	15
Egységesség és differenciálás, módszertani alapelvek, az eredményes tanulás segítésének alapelvei	15
Képesség kibontakoztató felkészítés	16
A kulcskompetenciák fejlesztése	18
A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok	22
Egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok	25
A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok	27
A pedagógus feladatai	29
Az osztályfőnöki munka tartalma és feladatai	31
Kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje (btm nehézség, kiemelten tehetséges, HH, HHH)	33
A tanulóknak az intézményi döntési folyamatban való részvételi jogai, gyakorlásának rendje	37
Szülői, tanuló és pedagógus együttműködési formái	38
A tanulmányok alatti vizsgák szabályai, a szóbeli felvételi vizsgák követelményei	40
A felvétel és átvétel szabályai	42
Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai terv	43

Pedagógiai alapelvek, értékek, célok, feladatok, eszközök és eljárások

Bevezetés

1. A pedagógiai program arról szól, hogy az iskola milyen értékeket képvisel, mit tart fontosnak az iskola legfőbb tevékenységi formáiban: a nevelésben, az oktatásban.
Az iskola pedagógiai programja egyszerre egyedi, sajátos és általános.
A pedagógiai programmal és megvalósításával az iskola pótolhatatlan és döntően fontos küldetést teljesít a társadalomban. Ezért felhívja a nevelés és oktatás összes résztvevőjét – a szülőket, az oktatókat, az iskolai hatóságokat és a diákokat –, hogy minden erejükkel, szellemi és anyagi eszközeikkel segítsék, hogy az iskola valóban a társadalom javát és az egyén esélyegyenlőségét és boldogulását szolgálhassa.
2. A Veres Péter Gimnázium programjában és annak megvalósításában is humanista iskola kíván lenni. Ez mindenekelőtt értékrendjében, céljaiban és tevékenységében valósulhat meg.
Iskolánk értékrendjében, céljaiban különös gonddal figyel mind a hagyománytiszteletre, mind a jövőképre.

A hagyománytisztelet

A pedagógus hivatása az, hogy évezredek kincseit adja tovább az újabb generációknak. Az ember páratlan lehetősége, hogy a hagyomány átvételével fejlődhet, nem kell ugyanott kezdenie és befejeznie életét, mint elődeinek. Pedagógiai programunkhoz tartozik a múlt ismerete, tisztelete és szeretete, ezért különös gonddal fordulunk a magyar népi kultúra, az ének, a zene, a tánc hagyományaihoz is.

A jövőkép

A hagyománytisztelet mellett a pedagógia értékét az határozza meg, hogy milyen jövőképet tud az új generáció elé állítani. Iskolánk nem pusztán a piacgazdaság új és bonyolult, ellentmondásos világára, a polgár-magatartásra kíván felkészíteni, hanem választ kíván kerestetni az emberi lét végső kérdéseire és értelmére is.

A humanizmus

Iskolánk humanista jellegét éppen az fejezi ki, hogy hangsúlyozni kívánjuk az egész emberiség szem előtt tartását, azt, hogy minden szavunknak, tettünknek jelene és jövője, hatása van. Ebben az értelemben különösen fontosnak tartjuk a toleranciát és a felelősséget, a munkát, a szabadságot és a szeretetet mint egyetemes értékeket, melyek az egyén és a közösségek boldogulásának alapjai.

A pedagógiai programot a nevelésben résztvevők egyetértésével kell elfogadni. Megvalósulni azonban az iskolában dolgozó pedagógusok munkájával, személyiségük közvetítésével tud.

Az értékek rendjével összefüggésben az iskolában az a legdöntőbb, hogy milyenek az emberi kapcsolatok: milyen a tanár-diák, a tanár-szülő, a tanár-tanár, a diák-diák, a tanárok, diákok és egyéb dolgozók kapcsolata. A humanista eszmék velejárója a minden ember iránt érzett őszinte tisztelet, a mindenkit megérteni akaró és elfogadó szeretet. Nevelő-oktató munkát a gyermek tisztelete és szeretete nélkül nem lehet és nem szabad

végezni. Mert nincs törekenyebb, mint a gyermek. Ezért a pedagógus-magatartásban fontos a szelídség és alázat. Ezek az értékek nem a gyengeség jelei, sőt ezek nélkül minden más értékünk pusztító erővé válik. Életünkben azoknak köszönhetünk legtöbbet, akik alázattal kísérték utunkat, akiknek az volt a fontos, hogy mi növekedjünk, gazdagodjunk, s ők háttérben tudtak maradni. Arról az alázatról van szó, amelyet a József Attila-vers az édesanyával mondat: „Nekem nősz nagyra szentem”.

A Veres Péter Gimnázium alapítása, névadója

A gimnázium alapítása

A gimnáziumot 1986. szeptember elsejével alapították, az első középfokú iskolát Békásmegyeren. Az épületet Lisztes Gábor tervezte. A kivitelező egy „Integrál” nevezetű, azóta megszűnt vállalat volt. Az épület korszerű, elegáns, de költséges, folyamatos karbantartást igényel.

Békásmegyeren égető szükség volt gimnáziumra. Itt 70 000 ember él. Ez volt Budapesten az első „házgyári”, nagyméretű lakótelep. Lakói bérből és fizetésből élő emberek. Szórakozási, kulturális, tanulási lehetőségük helyben — egy kultúrház kivételével — nem volt. Az általános iskolát végzett fiataloknak értelmes szabadidős tevékenységre kevés lehetőségük nyílt. A közvéleményben lassan kialakult az a nézet, hogy Békásmegyert „veszélyes” terület, rengeteg negatív jelenség fonja be az itt élők világát. „Alvóváros” — mondták.

A gimnázium megalapításában és abban, hogy rövid idő alatt elismert középiskolává vált, elvéülhetetlen érdemei vannak, az alapító Tiszavölgyi Istvánnak, aki 1998-ig állt az intézmény élén.

A gimnázium szervezése

A gimnázium négy évfolyamos rendszerrel, évfolyamonként négy osztállyal kezdte meg működését 1986. szeptember 1-jén.

1991-től az iskola hosszú előkészületek után megkapta az engedélyt a nyolc évfolyamos gimnáziumi szerkezet kialakítására. Az átalakítás értelme és célja az iskola oktató-nevelő munkájának, hatékonyságának javítása volt, mert a nyolcévfolyamos rendszer előnyösebb, de felelősségteljesebb lehetőségeket kínált.

Az iskola tanári kara azt kívánta felmutatni, hogy „lakótelepi” gyerekekkel is, az ő érdekében lehet minden területen országos hírű iskolát alkotni.

1991. szeptember 1-jén felmenő rendszerben, önálló tantervek alapján indult a nyolc évfolyamos oktatás első két osztálya. Az iskola teljes szerkezetváltásra kapott engedélyt. Az utolsó négy évfolyamos osztályok az 1997/98. tanévben érettségiztek.

A Képviselőtestület 2000. novemberi ülésén határozott arról, hogy a gimnáziumban 2002 szeptemberétől újra indítja a négyosztályos gimnáziumi képzést, a nyolcosztályos párhuzamos osztályok megtartásával.

Az iskola névadója: Veres Péter (1897 – 1970)

Az iskola 1987-ben Veres Péter író nevét vette fel, aki hosszú évekig élt Békásmegyeren.

Balmazújvárosban született, a zsellérsorból küzdötte magát irodalmunk eredeti képviselőjévé, közéletünk egyik vezető szellemévé. Volt idénymunkás, vasúti pályamunkás, nap-számos, részes arató, éves cseléd, részt vett a földmunkás-mozgalomban. Kemény fizikai munka közben szerzett műveltséget és írta műveit. A *Számadás* című önéletrajzában falujának, szülőföldjének életét ábrázolta, a *Gyepsor*, a *Balogh család története* című műveiben az egész alföldi paraszttársadalom helyzetével vetett számot. Az alföldi parasztnyelvből ízes és tárgyias stílust fejlesztett, amely hitelességével hatott.

Első írásai a *Népszavában* és a *Föld és Szabadságban* jelentek meg. 1930-tól a baloldali folyóiratok (*Korunk*, *Gondolat*, *Válasz* stb.) rendszeresen közölték írásait.

Első könyve 1936-ban jelent meg: *Az Alföld parasztsága* c. társadalomrajz. Ezt követte 1937-ben a *Számadás*, 1940-ben a *Gyepsor*, 1941-ben a *Falusi krónika*, 1942-ben a *Szűk esztendő*.

1945-49-ben a Nemzeti Parasztpárt elnökeként fejtett ki aktív politikai tevékenységet. Az Országos Földbirtokrendező Tanács elnöke, majd újjáépítési, illetve honvédelmi miniszter. 1954-56 között az Írószövetség elnöke, 1945-től országgyűlési képviselő volt. *Próbatétel* című munkájáért 1950-ben, *Pályamunkások* című művéért 1952-ben Kossuth-díjat kapott.

Küzdelmes életében magába gyűjtötte mindazt a tapasztalatot, amelyre a paraszti sors lehetőségét adott. Műveivel azonban nemcsak egy külön világ teljességét akarta olvasói elé állítani, hanem mozgósítani kívánta a társadalom haladó erőit. Állást foglalt, a magára vállalt sorsot, népe szolgálatát teljesítette ki. Írói programját így fogalmazta meg: „Az irodalom az én szememben ott kezdődik, hogy az író valami olyasmit mond el a világról, az emberekről, a társadalomról, a történelemlről, a saját osztályáról, népéről, nemzetéről és mindezeknek a testi-lelki problémáiról, amit még nem mondtak el.”

Veres Péter szellemi öröksége

Az iskola névadójának munkásságából a tanári kar ma is számtalan értéket tud meríteni.

Egy intézménynek, különösképpen egy oktatási intézménynek a név nem pusztán használati eszköz. Minden iskola — amelyik egy kicsit is ad magára — a sajátos arculatát meghatározó céljai és a névadó eszmei öröksége között keresi az összefüggéseket.

Intézményünk számára Veres Péter gondolkodásából mindenekelőtt az a lényeges, amit a felemelkedés vágyaként és akarataként fogalmazhatunk meg, s amelyre Veres Péter egész élete, pályája példát ad.

Veres Péter szellemi örökségéből fontos az **emberi szándékok tisztasága** is. Bár a hibák, a tévedések életünk szükségszerű velejárói, de az iskola pedagógiai céljai között alapvetően fontos az, hogy milyen szándékok vezérelnek, hogy milyen módon keressük a világban minden tévedés és hiba ellenére a **jót**, és milyen eredményeket tudunk ebben felmutatni. Meg kell tanítani a **jövő nemzedékeinek** is azt, hogy a körülöttünk lévő világ az emberekkel együtt **jó és szép**. Ki kell alakítani azt a képességet, mellyel mindezt felismerhetjük.

Szorosan kapcsolódik Veres Péter gondolatvilágához iskolánknak az a törekvése is, hogy felkarolja a **népi kultúra értékeit** a zenében, táncban, énekekben, ugyanakkor **kitekintést adjon a világra** is. Ezekben a törekvésekben az a mély pedagógiai és emberi érték húzódik meg, hogy az **egyetemes emberség- és magyarságtudat** soha nem lehet alternatíva.

A Veres Péter Gimnázium értékrendje

A gimnázium küldetése Békásmegyeren

Az iskola gimnáziumi jellegéből és közvetlen környezetének helyzetéből, igényeiből adódóan a tanári kar és az igazgatóság előtt a pedagógiai, oktatási célok megválasztásakor két lehetőség volt:

- vagy a tömeges képzést helyezze előtérbe és ehhez kapcsolódóan a szakmákat, tanfolyamokat biztosítson;
- vagy felkészítést az egyetemi és főiskolai továbbtanulásra;

Mindkét út lényeges társadalmi igény és feladat kielégítése lett volna. Mindkét út döntő fontosságú Békásmegyeren is. Azt kezdettől fogva láttuk, hogy a két feladatot együtt, egyszerre nem lehet megvalósítani.

A gimnázium célja működésének megkezdésétől a felsőoktatásra, egyetemi továbbtanulásra történő felkészítés.

A döntés okai között elsősorban az szerepelt, hogy Békásmegyernak szüksége van olyan intézményre, mely a helyi lakosságnak biztosít itt lakó értelmiséget: közgazdászokat, jogászokat, orvosokat, tanárokat, mérnököket, vállalkozókat, kvalifikált szakembereket, egyszóval erős polgárságot.

A jövő értelmisége kialakításának céljai persze nemcsak az oktatás színvonalát határozták meg, hanem az értelmiségi léttel együtt járó felelősségnek, az értékek képviselésének akaratát is, hiszen az értékzavar és értékvesztés az egyik legnagyobb gond Békásmegyeren is.

Az iskola vallja tehát, hogy a felkészítés a továbbtanulásra a személyiségformálástól elválaszthatatlan és semmiképpen nem alternatíva.

Ezért egyszerre kellett mélyen átgondolni és biztosítani a pedagógiai programban az iskola értékrendjét, az oktatás magas színvonalát és az iskola működési rendjét.

Célunk volt, és mélyen hittünk abban, hogy a város szélén is lehet országos hírű iskolát alkotni, amire közvetlen környezetének, Békásmegyernak is igénye van.

Alapértékek

Az iskola fenti céljainak elérésére három alapértéket tart döntőnek:

- az igazságot,
- a jót,
- a szépséget.

Ezek az értékek átfogóak, ezért tisztázni kell megközelítésüket, tartalmukat. Elsősorban azért, mert a neveléssel járó területek közül – társadalom, család, iskola – az utóbbi évtizedekben az iskola szerepe a fiatalokat fenyegető számtalan veszély ellensúlyozásában jelentősen megnövekedett.

Az igazságról

Az igazság fogalmának lényegi tartalma a létezés, a lét el nem rejtettsége.

A tudományokban a dolog és az értelem, a tárgy és a megismerés egymásnak megfelelése. A valóság azonban kimeríthetetlenül gazdag, így minden kérdésünkre tud valamit válaszolni, s éppen arra a kérdésre válaszol, amit felteszünk. A kérdések – így egész megismerésünk – egész emberségünket érintik, azaz minden megismerésünkben egész személyiségünk van jelen. Rajtunk – az iskolán: a tanárokon, tanulókon – múlik, hogy látásmódunkat beszűkítjük vagy kitágítjuk, a jelenségeket egysíkúan vagy sokoldalúan vizsgáljuk, a valóság felé felszínesen vagy elmélyülten közeledünk. Ebből számtalan pedagógiai feladat adódik mindaddig, míg a tanulók önállóan és szenvedéllyel, hivatással választják ki maguknak az igazságkeresés nekik megfelelő útját, területét.

A humanista iskola célja, hogy éppen ezt, az igazságkeresés szenvedélyét, módját életre szólóan feleltesse tanulóiban. Meggyőzze a jövő értelmiségét, hogy éppen erről nem szabad lemondania. Az igazság prioritása az egyetemes kultúra alapja és eredménye. Ha az igazság prioritása megszűnik, megszűnnek az egyetemes kultúra alappillérei. Ezért döntő, hogy mit és hogyan tanítunk!

A jóról

A jó a valós viszonyoknak megfelelő cselekvés. Ez a kiindulás az igazság fogalmára épít. Ebben tehát olyan összefüggés rejlik, amelyben az értelem az elsődleges, mert csak az győzheti meg, csak az vezetheti az akaratot. Az igazság, az értelem ad biztonságot az akaratnak, e nélkül semmi nem áll biztosan, szükség van az igazság rendező, formáló, világos, mérlegelő erejére, különben az élet csak törtetés, tévelygés, s az ember sehol sem talál megnyugvást.

A jó fogalmához is számtalan érték kapcsolódik; az útkeresés gyötrelmei, a mérlegelések, vívódások, a remény, amely a gondok leküzdésében nélkülözhetetlen, és a szabadságnak az a tudata, hogy a jó választása növeli szabadságunkat, a rossz választása csökkenti azt.

A szépről

A legáltalánosabb értelmezés szerint a szép a belső igazság és a jóság megjelenése. A szépség vajúdás árán jelenik meg, úgy, hogy minden ellenállás ellenére is napfényre jut a belső igazság és jóság. A szép elutasít minden tőle idegent, minden hamisat, minden rendetlenséget. Minden igazi szépség erkölcsös.

A szép iránt elemi igény él minden emberben. Azért, mert a szépben létünk titkai tárulnak fel – születésünktől halálunkig terjedően. E titkok megsejtésében a művészet segít. Segít, hogy az ember önmagára találjon, sőt önmaga fölé emelkedjen, s így hozza létre a tisztelet, a csodálkozás, s a bizonyosság mellett a hit értékeit. Ezért a művészeteknek kimeríthetetlen értékei vannak a nevelésben, melyekkel iskolánk hatékonyan, sokoldalúan, nagy áldozatok árán is élni kíván (lásd ének, zene, tánc, vizuális kommunikáció, az irodalom és a nyelvek oktatása).

Az alapértékek megvalósításának elvei

Iskolánk a fenti alapértékek érdekében kíván dolgozni, és ennek az akaratnak az alapja egyrészt az a meggyőződés, hogy ezzel az egyén, a helyi társadalom és az egész emberiség ügyét, érdekeit szolgáljuk, másrészt az a feltételezés és hit, hogy a gyerekek nevelhetők, s hogy az eddigieknél többre taníthatók.

Munkánk alapját képezi tehát az a meggyőződés, hogy **a neveléstől és oktatástól függ, mit tartanak az emberek értéknek.** Valljuk továbbá, hogy a tehetség, az átlagon felüli adottság legalább egy területen minden emberben megvan, és magas szintre fejleszthető. Így az iskola személyiségformáló és értékmegevalósító feladataihoz feltétlenül szükséges:

- a nevelési funkciók folyamatos erősítése, fejlesztése;
- az oktatás színvonalának átgondolt biztosítása, az elkészült tantervek egysége.

A területek tartalma:

Az egyes ember boldogulásának és az ország felemelkedésének érdekében fontosnak tartjuk, hogy tanulóink megértsék és megéljék: az ember életének igazi értelme a **munka, az alkotás.** S ez vagyis a munka és alkotás, a legfőbb örömforrás is. Az iskola feladata ezért az alapértékek megvalósításában az értelmes, a becsületesen végzett **munkára nevelés.** Az iskolát akkor humanizáljuk igazán, ha a tanulókat életkoruknak megfelelő tevékenységre szoktatjuk, ha megismertetjük őket az alkotás boldogságával, a másokkal való **együttműködés,** ugyanakkor az egyéni munka bemutatásának örömeivel. Mert így tanulja meg a toleranciát, a **másik tiszteletét,** szeretetét. Ezért szükséges a tanítási óra olyan felfogása, szervezése, ahol a tanuló önálló, problémamegoldó, megszerzett ismereteit felhasználó, gondolkodó és „előadó” szerepet tölt be. Az a tanuló, aki otthon vagy az órán átélte a tanulás, az alkotás kínját, örömét, s erről számot ad, adhat, felnőtt korában sem fogja a munkát terhesnek érezni. Ezért lehetőséget kell adni a tanulóknak tudása, embersége, gondolkodása, munkája eredményének bemutatására. Ennek nem célravezető módja az, ha mindig elaprózott kérdésekkel provokálunk egy-egy szavas válaszokat. Gondolataik kifejtését várjuk el tanítványainktól. A tanulóknak tehát dolgoznia kell, mert csak a munkában átélt szenvedés és boldogság teszi teljessé az ember életét, személyiségét, s csak az ilyen tanítás közelíti Teilhard de Chardin gondolatát: „A nevelő már közvetlen munkatársa a teremtésnek.”

A kisebb túlterhelés esetén a személyiség ugyan fejlődik, de az optimális terheléshez képest csak kisebb mértékben. A nagyobb túlterhelés esetén a személyiség károsodik és elfordul az értékektől - ez életre szóló visszamaradást idézhet elő.

A munka személyiségfejlesztő erejéről gondolkodva azt is látnunk kell, hogy az **emberi akaratra** nemcsak az értelmünk, hanem a **képzeletünk** is hat. Ebben az **olvasásnak** van óriási jelentősége, mert amikor a tanuló olvas, az páratlan mértékben fejleszti fantáziáját. Az **alkotó fantázia** pedig mind a tudományos, mind a művészeti, mind a hétköznapi életben nélkülözhetetlen.

Iskolánk gondot fordít a fizikai munkára is, ami a környezetvédelemhez, az osztályok, az iskola és környéke rendben tartásához szorosan kapcsolódik.

A humanista iskola jellemzője a személyiségformálásban és értékmegvalósításban a felelősség is.

A felelősség a szeretetből táplálkozhat és az életkorral változik. Aki **szeret**, az felelős a szeretet tárgya iránt. A tanári felelősséggel együtt jár a tanári követelmény. A humanista iskolában ez a három — **szeretet, felelősség, követelés** — szervesen összetartozik. Méghozzá személyre szabott és fejlesztő követelés. Ha ez nincs, akkor parttalan liberalizmus lesz a szeretet, ha csak a kemény követelés van szeretet nélkül, akkor az lélektorzító lehet.

A tolerancia és egyenlőség

A felelősség, a szeretet és követelés szorosan kapcsolódik a **toleranciához**, az értékek lényeges eleméhez.

Gyakran tapasztaljuk, hogy sok a valamilyen értékben elkülönülő tanuló. Az elkülönülés és a tolerancia hiánya szorosan összefügg. Gyakori veszély, hogy vagy nem vesszük észre, vagy felnagyítjuk ezt a veszélyt.

A közösségből való kiválás vágyának oka kettős: egyrészt, hogy az illető szabad legyen, másrészt, hogy más legyen.

A serdülő ifjú a kiválás és az alkalmazkodás kettősségében vívódik. Az iskola akkor jár el helyesen, ha ezt **megértéssel** kezeli, és mindenkinek segít, hogy sajátosságait, eredményeit, sikereit a közösség is magáénak érezze.

A toleranciához kapcsolódó érték az **egyenlőségé** is.

Az iskolának, amikor értékkel, el kell fogadtatni az adottságbeli, tehetségbeli vagy akár a szorgalomból származó különbségeket.

A szabadság

A tolerancia, a szeretet csak a **szabadság** keretei között kap értelmet.

Hiszen szeretni, másokat elfogadni olyannak amilyen, csak kényszer nélkül lehet. Ez a szabadság azonban csupán az önként vállalt fegyelem, az önként vállalt kötelesség szabadsága lehet.

Az iskola, a közösség szabadsága mindig mindenki szabadsága is. Egymás szabadságának tiszteletben tartása párhuzamos azzal, hogy fölismerjük a magunk szabadságának korlátait.

Tolerancia, szeretet és a helyesen értelmezett szabadság nélkül elképzelhetetlen az értékmegvalósítás, a társadalmi együttélés, az alkotó munka, az eredményes tanítás–tanulás. Csak a helyesen értelmezett szabadságban fejlődhet ki az autonóm személyiség, aki önmaga ismerője, felelős irányítója.

A szabadság fogalmába beletartozik a **döntés**, a **választás** (vagy nem választás) szabadsága, felelőssége, és e felelősség átélése.

A döntésre, a szabadságra csak akkor lesz képes az egyén, ha kifejlődött benne a **cselekvés** képessége is.

Szabadnak lenni annyi, mint valamire képesnek lenni. Így a döntés lehetősége, felelőssége és végrehajtása a **demokrácia**, a **szabadság alapja**, ami igazán fejleszti a személyiséget.

Az emberek közötti kapcsolat, együttműködés különösen fontos az életben. Az életvitel és életmód szerves része. Ezért kialakítása és minősége döntő kérdés a személyes boldogságban, boldogulásban.

A kapcsolatokat az **emberi méltóság**, a természetesség, és a jó munkán alapuló tekintély és tisztelet szabályozza.

A kapcsolatok fejlesztésében különös gondot kell fordítani a kommunikációra, amely elősegítheti a másik ember megismerését, elfogadását, megértését.

Az iskola **külső képe** is nevel. A falak, a tárgyak színei, a bútorok, képek.

Iskolánk az alapértékek érdekében tehát a **komplex hatások elvét vallja**.

Ez azt jelenti, hogy iskolánkban mindenki és minden esemény, történet, tárgy, eszköz – maga az épület stb. nevel.

Erkölcsei (morális, etikai) nevelés

5–6. osztály

- a család szerepének megismertetése, családi életre nevelés
- gyerek és felnőtt kapcsolatának sokfélesége
- az anyagi javak, mások és a saját tulajdon megbecsülése, megóvása
- segítőkészség megértő-elfogadó magatartás
- a társadalom által elvárható illemszabályok ismerete és betartása
- őszinteség
- kötelességtudat
- az élet tisztelete és védelme
- természetes és épített környezet megbecsülése, óvása

7–8. osztály

- a haza fogalma, hazaszeretet; a nemzeti kultúra megbecsülése
- hagyományok fontossága (iskolai és iskolán kívüli hagyományok)
- vallási és etnikai tolerancia
- a káros társadalmi kihívások elutasításának képessége
- mások munkájának megbecsülése

9–10. osztály

- az európaiság, multikulturalizmus elfogadása
- saját elveinek, gondolatainak vállalása
- fogyatékkal élők problémáinak megértése, segítségük
- az előítéletek elutasítása, a sztereotípiák kritikus kezelése
- empátikus viselkedés

11–12. osztály

- felelősségvállalás a párkapcsolatokban és a barátságokban
- a politikai véleménykülönbségek elfogadása, a saját álláspont kulturált képviselése, vitakészség
- különböző normarendszerek elfogultságoktól mentes összehasonlítása
- korrupció elleni fellépés
- a szélsőséges politikai nézetek elutasítása
- állampolgárrá nevelés, a demokratikus elvek ismerete és alkalmazása

Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

A 21. század elején nem kevésbé fontos, mint korábban, hogy a megfelelő hazafias nevelés révén a diákokban egészséges nemzettudat alakuljon ki. Ehhez elengedhetetlen a nemzeti múlt, a hagyományok és a szokások megismerése.

Legalább annyira lényeges, hogy a nemzeti öntudaton kívül a diákokban toleráns magatartás alakuljon ki más nemzetek iránt. A nemzeti önérték kifejlődése ne eredményezzen más népek lebecsülését hirdető nacionalizmust.

A kitűzött cél elérése különböző módszerek együttes hatásaként valósítható meg.

A kerettanterv és a helyi pedagógiai program eleve kötelezővé, illetve lehetővé teszi egyes tantárgyakon belül a nemzeti múlt (főleg a történelem órákon), a nemzeti irodalom (a magyar órákon, illetve színházlátogatások alkalmával) megismerését.

Az énekórákon és az ének-zenei versenyeken kötelező elem a népdalcsokrok előadása

A rajz és vizuális kultúra tantárgy a képzőművészeti ismeretek elsajátítása révén biztosítja a nemzeti kultúra megismerését.

Az osztályfőnöki munka részét képezik a beszélgetések nemzeti ünnepeinkről, a nemzeti érzésről. Az osztályfőnökök a kirándulások többségét úgy szervezik, hogy mód nyíljon a nemzeti kultúra itthoni emlékeinek megismerésére.

Törekszünk a határon túli magyar lakta területek (Felvidék, Kárpátalja, Délvidék) meglátogatására is.

Rendszeres az erdélyi csereprogramunk a székelyudvarhelyi Baczkamadarasi Kis Gergely Református Gimnáziummal, illetve a Tanítóképző iskolával.

A testnevelés munkaközösség 1986 óta szervezi a nyári erdélyi turisztikai tábort és a tavaszi, 48-as megemlékezéssel egybekötött, erdélyi sítábort.

Ezek a programok is hozzájárulnak a nemzettudat fejlesztéséhez.

A nyolcosztályos oktatásunkban a 6. és a 8. évfolyam végén a tanulók számot adnak szüleik előtt hangszeres tudásukról, illetve Kárpát-medencei és máshonnan származó táncokat adnak elő.

A táncsoport külföldi vendégszereplései alkalmával is népszerűsíti a magyar táncokat.

A nemzeti múlt és a nemzeti hősök életútjának megismerését szolgálják a kiemelt nemzeti ünnepek: a megemlékezések az 1848-as forradalomról és szabadságharcról és az 1956-os forradalomról és szabadságharcról, a nemzeti összetartozás napja.

Megemlékezéseink sorában ott van október 6. is, a kommunista diktatúra, valamint a holocaust áldozatainak emléknapja.

Aktív állampolgárságra, demokráciára nevelés

A demokratikus jogállamban a társadalom fejlődésének és az egyén sikerességének, boldogulásának s nem ritkán boldogságának is egyik fontos feltétele az egyén részvétele a civil társadalom, a lakóhelyi, a szakmai, kulturális közösség életében és/vagy a politikai életben. Olyan részvétel ez, *amely erősíti a nemzeti öntudatot és összhangot teremt az egyéni célok és a közjó között, s amelyet a megfelelő tudás, a társadalmi együttélés szabályainak kölcsönös betartása, az erőszakmentesség, méltányosság jellemez, az emberi jogok, a demokrácia értékeinek tisztelete vezérel.* Magyarország közoktatási rendszerének tehát egyik alapvető feladata olyan formális, nem formális és informális tanulási lehetőségek biztosítása, amelyek elősegítik a tanulók *aktív állampolgárrá válását.*

Az aktív állampolgári léthez ismeretek, képességek, megfelelő beállítottság és motiváltság szükséges. Az iskola megteremti annak a lehetőségét, hogy a tanulók megismerjék a főbb állampolgári jogokat és kötelezettségeket, és ennek keretében biztosítja a honvédelmi nevelést.

A megfelelő ismeretek az Ember és társadalom műveltségi területre koncentrálnak, a képességek, értékorientációk, beállítódások fejlődéséhez az iskolai tanulás teljes folyamata, és az iskolai élet teremthet lehetőségeket. Az aktív állampolgári magatartáshoz szükséges rész-képességek (pl. a társadalmi viszonyrendszerek felismerésének képessége, az egyenlő bánásmóddhoz való jog felismerésének képessége, a konfliktuskezelés, a humanitárius segítségnyújtás, az együttműködés képessége), értékorientációk, beállítódások (pl. felelősség, autonóm cselekvés, megbízhatóság, tolerancia, társadalmilag elfogadott viselkedés) elsajátítását döntően a tanulók aktív részvételére építő tanítás- és tanulás-szervezési eljárások minősége, illetve az iskolai élet demokratikus gyakorlata biztosíthatja. A részvétel a közügyekben megkívánja a kreatív, önálló kritikai gondolkodás, az elemzőképesség és a vitakultúra fejlesztését.

Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése

Az önismeret – mint a tapasztalatok és a megszerzett ismeretek tudatosításán alapuló, fejleszthető képesség – a társas kapcsolati kultúra egyik legfontosabb alapköve. Iskolánk tanulóinak tehát az évek során biztosítjuk azt a környezetet, amelyben önismeretük fejlődhet. Ez egy mindent átfogó hozzáállást is jelent. Miközben a diákok elsajátítják a megfelelő ismereteket, készségeik is fejlődnek. Az egyik alapvető célunk, hogy mindezeknek a reális értékelését is gyakorolják és megtanulják. A tanulókat így hozzásegítjük, hogy képessé váljanak érzelmeik hiteles kifejezésére, az empátiára és a kölcsönös elfogadásra. Erre, a tanulási-tanítási folyamat egészét átszövő hozzáállásra és célra a tanulók későbbi helyes életvezetésének érdekében van szükség. A reális önkép, a mások elfogadása és tisztelete a társas kapcsolatok megfelelő alakulásának elengedhetetlen feltétele.

A családi életre nevelés

Az ember személyisége csak hosszú fejlődés során alakul ki. Ebben a folyamatban meghatározó a kisgyermekkor és az iskolai évek. A családi életre nevelés elsősorban a gyermek legszűkebb közösségének, családjának feladata a személyes példa által.

Egészséges személyiségének, önismeretének kialakulását azonban döntően befolyásolja tágabb környezetének fizikai, szellemi, lelki értékrendje. Az iskolának, mint nevelő –oktató intézménynek kitüntetett feladata az ifjúság felkészítése az önálló, felelősséget vállaló és jó döntést hozni képes felnőtt korra. A társadalom részéről egyre nagyobb az igény és az elvárás, hogy az iskolák az erkölcsi normák közvetítésében támogassák a családokat.

A felső tagozatos, illetve a gimnáziumi órák keretében számos kérdésben tud segítséget és felvilágosítást nyújtani az iskola a gyermekeknek. Így a családi életre való nevelés – mint kiemelt fejlesztési terület – tantárgyközi feladat. Nem csak az osztályfőnöki, magyar, biológia, kémia, etika, filozófia, idegen nyelvi tanórák keretében nyílik lehetősége a tanulóknak, hogy életkoruknak megfelelően beszélgessenek velük a felnőtté válás nehézségeiről és szépségeiről, a családban betöltött és vállalt szerepekről.

Meghívott előadók, szakemberek /az iskolaorvos, a védőnő, illetve az iskolapszichológus/ is segíthetnek nekik a tudatos párválasztással, párkapcsolati kultúrával, a felelős szexuális élettel, a konfliktuskezeléssel, a gyermekvállalással, és a gyermekneveléssel kapcsolatban.

Testi és lelki egészségre nevelés

Az iskolára nagy feladat és felelősség hárul a felnövekvő nemzedékek egészséges életmódra nevelésében, minden tevékenységével szolgálnia kell a tanulók egészséges testi, lelki és szociális fejlődését. Személyi és tárgyi környezetével segítse azoknak a *pozitív beállítódásoknak, magatartásoknak és szokásoknak* a kialakulását, amelyek a gyerekek, a fiatalok egészséges életvitellel kapcsolatos szemléletét és magatartását fejlesztik.

Az egészséges életmódra nevelés nemcsak a betegségek megelőzésének módjára tanít, hanem az egészséges állapot örömteli megélésére és a harmonikus élet értéként való tiszteletére is nevel. Az iskolának segíteni kell megtanulni a stressz kezelését, a kudarcok helyes feldolgozását is, mely napjainkban egyre jobban gátolja a felnőtt társadalom jó működését.

A pedagógusok készítsék fel a gyerekeket, fiatalokat arra, hogy önálló, életükben életmódjukra vonatkozóan helyes döntéseket tudjanak hozni, egészséges életvitelt alakítsanak ki, és a konfliktusokat képesek legyenek megoldani. Fontos figyelmet fordítani a társas viselkedés szabályaira is, melybe beletartozik a gyermek makro és mikrokörnyezete.

Fejlesszék a beteg, sérült és fogyatékos emberek iránti elfogadó és segítőkész magatartást. Ismertessék meg a környezet – elsősorban a háztartás, az iskola és a közlekedés, veszélyes anyagok –, egészséget, testi épséget veszélyeztető leggyakoribb tényezőit. Készítsenek fel a veszélyhelyzetek egyéni és közösségi szintű megelőzésére, kezelésére.

Az iskola feladata az is, hogy felkészítsen az önálló gyalogos közlekedésre, a tömegközlekedési eszközök használatára, az utasbalesetek elkerülésének módjaira. Figyelmet kell fordítani a veszélyes anyagok, illetve készítmények helyes kezelésére, legfontosabb szabályaira (felismerésére, tárolására). A családdal együttműködve nyújtsanak támogatást a gyerekeknek - különösen a serdülőknek - a káros függőségekhez vezető szokások (pl. dohányzás, alkohol- és drogfogyasztás, helytelen táplálkozás) kialakulásának megelőzésében.

Az iskola megkerülhetetlen feladata, hogy foglalkozzon a szexuális kultúra és magatartás kérdéseivel, a családi életre, a felelős, örömteli párkapcsolatokra történő felkészítéssel. Az egészséges, harmonikus életvitelt megalapozó szokások a tanulók cselekvő, tevékeny részvételével alakíthatók ki. Fontos, hogy az *iskolai környezet* is biztosítsa az egészséges testi, lelki, szociális fejlődést. Ebben a pedagógusok életvitelének is jelentős szerepe van.

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

A másik ember iránti felelősségre, segítőkész odafigyelésre, az egyén képességeihez és lehetőségeihez képest történő segítség adásra való nevelés szerves része iskolánk pedagógiai programjának bevezetőjében megfogalmazott értékrendjének és mindennapos gyakorlatának. Az interperszonális és szociális érzékenység fejlesztése, a segíteni akarás és segíteni tudás személyes élményen keresztül való tanulása olyan alapvető értékek, amelyek hozzájárulnak mind tanítványaink érett személyiséggé, mind pedig tudatos, felelős, tetterre kész állampolgárrá válásához.

A felelősségvállalás szintertei:

Iskolánkban ez a nevelési-oktatási, fejlesztő tevékenység három fő szinten zajlik és végig kíséri a nyolc- illetve a négyéves tanulmányi időt.

- az osztályközösség szintje, ahol az osztályközösség kialakulását és épülését segítő törekvések részeként jelenik meg.
- az iskola egészének szintje ahol az iskolai közösség életével kapcsolatos ügyekben gyakorolhatják magukat a diákok.

- az utolsó túlmutat az iskola falain: az iskolán kívüli világban jelentkező problémák érzékeltetésére és megoldásukban való aktív segítségnyújtásra ösztönöz.

A felelősségvállalás alapelvei:

Diákjaink számára három alapelv mentén építjük fel ennek rendjét:

- Belülről kifelé: vagyis a szűkebb környezetből nyitunk fokozatosan a társadalom, a világ egésze felé.
- Kicsiből a nagyba: vagyis egyszerűbb, könnyebben átlátható tevékenységek végzésével kezdjük és haladunk az összetettebbek felé.
- Sokféléből az egy felé: vagyis a közösségi szolgálat első időszakában, a felvezető szakaszban igyekszünk minél több területen minél szélesebb körben lehetőséget biztosítani a közösségi szolgálatra, míg az utolsó szakaszban arra bátorítjuk diákjainkat, hogy tapasztalataikra, élményeikre alapozva, lehetőleg egy választott területen teljesítsék azt.

Fenntarthatóság, környezettudatosság

A felnövekvő nemzedékeknek ismernie és becsülnie kell az életformák gazdag változatosságát a természetben és a kultúrában. Meg kell tanulnia, hogy az erőforrásokat tudatosan, takarékosan és felelősségteljesen, megújulási képességükre tekintettel használja.

Ennek segítésére lehetővé tettük intézményünkben a szelektív hulladékgyűjtést (PET palack, papír, elem), illetve az udvaron több komposztálót helyeztünk el.

Cél, hogy a természet és a környezet ismeretén és szeretetén alapuló környezetkímélő, értékvédő, a fenntarthatóság mellett elkötelezett magatartás váljék meghatározóvá a tanulók számára. Az intézménynek fel kell készítenie őket a környezettel kapcsolatos állampolgári kötelezettségek és jogok gyakorlására.

A diákokat ösztönözzük az energia- és víztakarékosságra. A tantermek hagyományos izzóit egy pályázat eredményeként energiatakarékos égőkre cseréltük.

Támogatjuk a kerékpárral való közlekedést, az udvaron nyitott és fedett tárolók állnak rendelkezésre.

Törekedni kell arra, hogy a tanulók megismerjék azokat a gazdasági és társadalmi folyamatokat, amelyek változásokat, válságokat idézhetnek elő, továbbá kapcsolódjanak be közvetlen és tágabb környezetük értékeinek, sokszínűségének megőrzésébe, gyarapításába.

Pályaorientáció

A pályaorientáció célja, az egyéni igényeinek, képességeinek figyelembevételével, segíteni a diákot a megfelelő iskola- és pályaválasztásban, a lehető legszélesebb információnyújtás révén.

Pedagógiai programunkban az alábbi célokat, feladatokat és a hozzájuk kapcsolódó tevékenységeket építjük be.

Célok:

- A pályaorientáció intézményi megjelenésének erősítése, fokozása.
- A tanulók igényeinek felmérése, tanácsadási feladatok ellátása.
- Továbbtanulásra való felkészítés.
- Tudatos felkészítés a választott pályára, hivatásra.
- Az élethosszig tartó tanulás kompetenciáinak megalapozása.

Célok eléréséhez kapcsolódó tevékenységek:

- Kompetencia alapú oktatás (motivációformálás és készségfejlesztés fókuszú oktatás).
- Tanulási motiváció, érdeklődési területek, személyes tulajdonságok, teljesítőképesség feltárása, tudatosítása.
- Tudatos felkészítés a választott pályára, hivatásra. Az egyes pályák ismerete, pályaválasztással, a munka világával kapcsolatos alapfogalmak. A tanuló ismerje meg magát, erősségeit, fejlesztendő készségeit, legyen tisztában a saját érdeklődésével, alakuljon ki pozitív jövőképe, pályaképe.

Gazdasági és pénzügyi nevelés

A gazdálkodás és a pénz világára vonatkozó tudás nélkül nem érthetjük meg a bennünket körülvevő világ számunkra fontos folyamatainak jelentős hányadát; e tudás általános műveltségünk részévé vált. A gazdaság alapvető összefüggéseit értő és a javaikkal okosan gazdálkodni képes egyének nélkül nem képzelhető sem működő demokrácia, sem életképes piacgazdaság. Minden olyan országnak, amely anyagi biztonságra törekszik és szeretne helytállni a globális versenytérben, elemi érdeke, hogy állampolgárai nyitottak legyenek a gazdaság világa felé, beleértve nem csak a szűkebb, háztartások életét befolyásoló folyamatokat. Rálátással kell lenniük a nemzet- és világgazdaság bizonyos területeire is.

A társadalom számára is nélkülözhetetlen, hogy tagjaiban pozitív attitűd alakuljon ki az értékteremtő munka, a javakkal való ésszerű gazdálkodás, a pénz világa és a fogyasztás területén. Értsék a fogyasztás gazdaságot mozgató szerepét, saját fogyasztói magatartásuk jelentőségét, felelősségét. Ennek érdekében iskolánk biztosítja a pénzügyi rendszer alapismereteire vonatkozó pénzügyi szabályok, a banki tranzakciókkal kapcsolatos minimális ismeretek és a fogyasztóvédelmi jogok tanítását. Az iskolai nevelésnek alapvető szerepe van abban, hogy a tanulók tudatos fogyasztókká váljanak, mérlegelni tudják a döntéseikkel járó kockázatokat, a hasznot vagy a költségeket. Ismerjék fel a fenntartható fogyasztás és az egyéni érdekeik kapcsolatát. Hozzájárul annak a képességnek a kialakításához, hogy megtalálják az egyensúlyt a rövidebb és hosszabb távú előnyök között. Elősegíti, hogy képessé váljanak a rendelkezésükre álló erőforrásokkal való gazdálkodásra, beleértve a pénzzel való bánni tudást is. Nemcsak az egyén létérdeke, hogy okos döntéseket tudjon hozni, amikor hitelekről vagy megtakarításokról van szó, hanem a társadalomé is. Ezért is kell az iskolai nevelés során kellő figyelmet fordítani a gazdálkodással és a pénzügyekkel kapcsolatos képességek fejlesztésére, és a személyiségnevelés fontos részének kell tekinteni az okos gazdálkodás képességének a kialakítását, továbbá azt, hogy tudjanak eligazodni a fogyasztási javak, szolgáltatások, marketinghatások és viselkedésmódok között.

Médiatudatosságra nevelés

Cél:

A tanulók felkészültséget szerezzenek a különböző médiaszövegekkel kapcsolatban az önálló és kritikus attitűd kialakítására mind az adó mind a vevő szerepkörében

Feladatok:

- kommunikációs és együttműködési készségek fejlesztése (tanulói öntevékenységet igénylő ismeretszerzési módszerek)
- önálló médiaszövegek létrehozásához szükséges technikai, elméleti tudás átadása
- a különböző befogadás elméletek megismerése, kritikai alkalmazása
- a tömegkommunikáció hatásmechanizmusainak vizsgálata a modern társadalmakban

- az új kommunikációs csatornák alapvető ízlésbeli, etikai normáinak, törvényi előírásainak ismertetése, értelmezése

Sikerkritériumok:

- önálló médiaszövegek pl.: saját rövidfilmek létrehozása alkalmi stábokban (kisebb projektmunkák önálló megszervezése)
- médiaszövegek elemzésére alkalmas fogalmi apparátus elsajátítása, önálló kritikák megfogalmazása
- szakköri, választható órai keretben különböző médiumok technikáinak megismerése, operatőri, fotós, újságírói alapismeretek elsajátítása, az iskola életének dokumentálása

A tanulás tanítása

A tanulás tanítását az iskola alapvető feladatának tekintjük. Minden pedagógus teendője, hogy útbaigazítást adjon a tananyag elsajátításával kapcsolatban, segítsen megtalálni a diákoknak a számukra megfelelő, egyénre szabott tanulási módszereket. Bátorítsa őket e módszerek, technikák kipróbálására, azok értékelésére és egyre tudatosabb használatára. Kulcsfontosságú a tanulók tanulási nehézségeinek feltárása és minél korábbi kezelése, amiben szükség esetén az iskolapszichológus illetve külső szakember is segítséget nyújt a diákoknak.

A hatodik évfolyamon a második félévben érdemes tanulás-módszertani foglalkozásokat beiktatni (akár osztályfőnöki óra keretében, akár blokkosítva néhány alkalommal)

Tanártovábbképzések alkalmával lehetőség van a tanulás tanítása illetve a kooperatív tanulási technikák témakörben újabb ismeretek megszerzésére.

Egységesség és differenciálás, módszertani alapelvek, az eredményes tanulás segítésének alapelvei

Az egységesség megvalósulását biztosítja, hogy a keret- és a helyi tanterv alapján a nevelési-oktatási folyamat tartalmilag egységes, közös alapra épül.

A differenciált tanulás-tanulás megvalósításához különösen az alábbi szempontokat vesszük figyelembe:

- a tanulók előzetes ismereteinek feltárása és beépítése a tanítási órába
- a tanulói öntevékeny ismeretszerzési módszerek megismerése és alkalmazási lehetőségeinek megteremtése a tanítási órán; az „intenzív hét” folytatása
- olyan tanulásszervezés, amelyben a diákok cselekvő módon és egymással együttműködve tudnak részt venni (pármunka, csoportmunka, kiselőadás, projekt ...)
- motiváló és hatékony tanulásszervezési eljárások alkalmazása (akár játékok segítségével: sakk, logikai játékok, ...)
- a különleges bánásmódot igénylő, sajátos nevelési igényű gyerekek felismerése, szükség szerint iskolapszichológus és külső szakember bevonása a nevelési-oktatási feladataik ellátásába
- a differenciálás megvalósul a feladatok kijelölésében (bizonyos esetekben választhatóság), a szükséges tanári segítésben, az ellenőrzésben, valamint az értékelésben is
- igény szerint a tanulási esélyek egyenlőségét szolgáló felzárkóztató órák biztosítása szaktanárok és diákok (akár volt diákok) vezetésével
- az egyéni fejlesztés megvalósításához tehetséggondozó szakkörök indítása szaktanárok és felsőbb éves diákok vezetésével

- az iskolán kívüli tehetséggondozás, lehetőségek megismertetése a diákokkal (központi szervezésű szakkörök, egyetemeken való kutatási lehetőségek)
- volt diákok bevonása a tehetséggondozásba
- a pedagógus továbbképzésben a módszertani képzést prioritásként kezelni, ezen belül pedig a differenciálást elősegítő módszerek élvezzenek elsőbbséget

Képesség kibontakoztató felkészítés

Legyen szó akár tanulási kudarcból vagy szociális hátrányból eredő lemaradás csökkentéséről, akár egyéni képességfejlesztésről, tehetséggondozásról, a továbbtanulási esélyek növeléséről, a fő hangsúly a *személyiséget fejlesztő pedagógiai munkán*, valamint a *közösségfejlesztésen* van. Ennek érdekében fontos

- a művészeti nevelés kiemelt kezelése (ötödik és hatodik osztályban kötelező, a hetedik és nyolcadik évfolyamon pedig kötelezően választható, majd szabadon folytatható művészeti tárgyak)
- az iskolai élet során az osztályfőnök, a szaktanárok és az iskolapszichológus segítségével a reális énkép kialakítása
- a változatos tevékenységkínálattal minél több elismert és teljesítményhez kötött sikerhez juttatni diákjainkat
- a szabadon választható tevékenységet végzők számának növelése (az igényként jelentkező öntevékeny szerveződések működési feltételeinek biztosítása)
- a helyi tanterv felülvizsgálata során a helyes életvitellel kapcsolatos ismeretek beillesztése (a káros szenvedélyekkel foglalkozó osztályfőnöki, szakórai, védőnői és szakmailag ellenőrzött külső szakemberek bevonásával előadásokon való részvétel)
- a motiváció erősítése a megfelelő bemutatkozási lehetőségek biztosításával
- szorosabb együttműködés a szülőkkel (szülői bemutatók és szülőknak is szóló programok szervezése)
- az eredményes szocializáció akadályainak korai felismerése és az érintett diákok tudatos bevonása a közösségért végzett tevékenységekbe
- a közösségért végzett tevékenységek hangsúlyosabb elismerése a jutalmazások és a tanulói teljesítmények értékelésekor
- a diákönkormányzat és az önszerveződő csoportok munkájának támogatása.
- a diákokat érintő pályázatok és versenyek figyelése, a diákok támogatása az ezeken való részvételen.

A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek

Általános tennivalók:

Tanórákon és a külön foglalkozásokon (szakkörökön, fakultációs órákon és a szabadidős tevékenységek keretében) a tantestület tagjai figyelnek a tanulóknak kibontakozó különféle pozitív képességekre, tehetségekre.

Folyamatosan figyeljük a diákjainkat érintő pályázatokat és versenyeket, felhívjuk rá a tanulók figyelmét és támogatjuk a nekik megfelelően való részvételt. Felsőbb évfolyamos diákjainkat az egyetemeken meghirdetett kutatási lehetőségekről tájékoztatjuk és amennyiben igénylik, segítjük őket.

Az egykori diákok és a szülők segítségét is igénybe vesszük, hogy a tehetséges diákok kutatási lehetőségekhez jussanak.

Feladatunk az iskola keretében működő pszichológus kollegával, a testnevelőkkel és a szabadidő szervezővel együttműködve a diákok fizikai és mentális képességeinek fejlesztése.

Tantárgycsoportonként:

Filológiai munkaközösség:

Tehetséggondozó és személyiségfejlesztő szakkörök indulnak az érdeklődők számára.

A felvételre való felkészítés a 11. osztálytól kezdődik a fakultáció keretében.

A helyesírási és irodalmi versenyekre minden évben felkészítik kollegáink iskolánk diákjait. Hagyományai vannak a minden évben megrendezésre kerülő vers- és prózamondó versenynek, dramatikus játékoknak, szülői bemutatóknak, amelyeken minden 5-11 évfolyamos ide járó diák részt vesz. Az iskolai és az azon kívüli művelődést jól felszerelt könyvtárunk biztosítja. Tanulóink olvasmányélményeiket a nyári olvasótábor keretében is elmélyíthetik.

Természettudományi munkaközösségek:

Matematikából az osztályok csoportokra való bontása biztosítja az eredményes, hatékony oktatást a tanítási órákon.

Matematikából, fizikából, biológiából, kémiából és informatikából szakkörök segítik a tehetséggondozást. A versenyekre való felkészítésben tanárok mellett diákösztöndíjasok vesznek részt.

Az országos versenyeken jól szereplő diákok személyes meghívást kapnak nyári tehetséggondozó táborokba, illetve az egész évben folyó felkészítő szakkörökre.

Meg kell vizsgálni annak a lehetőségét, hogy fizikából és kémiából az utolsó két évben a fakultáción felül még szakkör is segítse a diákok versenyre ill. az emelt szintű érettségire való felkészítését.

A környezetvédelmi versenyekre hatékonyabb felkészülést biztosítana, ha biológiából a 7-8. évfolyamon szakkör indulna.

Nyelvi munkaközösségek:

A versenyekre, nyelvvizsgákra való felkészülést nagyon jól segítik a többéves múlta visszatekintő diákcseréi kapcsolataink. Az „intenzív hét” bevezetése is többek között ezt a célt szolgálja.

Legkiemelkedőbb diákjaink egyhetes külföldi táborozáson vehetnek részt.

Meg kell vizsgálni, hogy a második idegen nyelv választható legyen a fakultációs órák keretében, esetleg harmadik nyelvként is. (pl. két nyelvvizsga esetén)

Mivel diákjaink életében egyre nagyobb jelentősége van az internetnek, amit az idegen nyelv-tanuláshoz is sokan nagyon eredményesen használnak, összeállítottunk és a honlapon közzétettünk egy linkajánlót. Ezzel elősegíthetjük a differenciált fejlesztést, a felzárkóztatást valamint a tehetséggondozást is, és fontos szerepe lehet a motiváció növelésében.

Művészeti tevékenységek:

A kötelező furulya, szolfézs és táncoktatás hagyomány iskolánkban.

A legjobbak gimnáziumunk zenekarában, énekkarában és tánc csoportjában kapnak lehetőséget tehetségük kibontakoztatására. Az ének-zene munkaközösség tanárai azokat a diákokat, akik tehetségesek, de iskolán belül nem megoldható a képzésük (nincs hangszer vagy szaknár), a megfelelő zeneiskolába irányítják.

Iskolai rendezvényeken, bemutatókon és két évente a zenei illetve néptánc gálán szerepelnek diákjaink.

Képzőművészeti szakkörök és nyári táborok (kézműves, fotó, videó...) segítik a tanórán kívüli tehetséggondozást.

Külföldi (német, olasz) diákcsera kapcsolatainknak is fontos eleme a művészeti tevékenység (énekek, zene, tánc, színjátszás)

Sport:

A fizikai erőnlét megőrzésére és a megnövekedett szellemi igénybevétel ellensúlyozására iskolánk biztosítja minden tanuló számára a tanórán kívüli sportfoglalkozást.

A legügyesebbek kimagasló országos és kerületi versenyeredményeket értek el.

Az iskola szervezésében évről-évre sí, evezős, röplabda, kosárlabda és turisztikai táborokon vesznek részt diákjaink.

Eredményesnek tekinthető az iskola tevékenysége, ha minden tanuló esetében megtaláljuk azt a területet, amelyben az átlagosnál jobb képességekkel rendelkezik vagy fejleszhető - legyen az értelmi, érzelmi, mozgásos, vagy művészeti – és ebben sikereket ér el.

A kulcskompetenciák fejlesztése

Az oktatásnak - mind társadalmi, mind gazdasági funkciója miatt - alapvető szerepe van abban, hogy az európai polgárok megszerezzék azokat a kulcskompetenciákat, amelyek elengedhetetlenek a változásokhoz való rugalmas alkalmazkodáshoz, a változások befolyásolásához, saját sorsuk alakításához.

A kulcskompetenciák azok az ismeretek, készségek, képességek és attitűdök, amelyekre minden egyénnek szüksége van személyes boldogulásához és fejlődéséhez, az aktív állampolgári létezéshez, a társadalmi beilleszkedéshez és a munkához, és az élethosszig tartó tanulási folyamatban való részvételhez.

A kulcskompetenciák mindig az autonóm személyiség kifejlődését, kibontakozását segítik, komplex tudást jelenítenek meg, amelyet jól szervezett ismeretekre és alapkészségekre lehet ráépíteni. A képességfejlesztést össze kell kapcsolni a fejlődést befolyásoló érzelmi, motivációs tényezők megerősítésével, például a pozitív önkép kialakításával, a megismerés örömeinek felfedeztetésével, a gyermekek együttműködését igénylő tevékenységek szervezésével. Célunk, hogy a tanórai és tanórán kívüli tevékenységekkel elősegítsük a kulcskompetenciák kialakítását és megerősítését.

A gimnázium helyi tanterve a NAT-ban megfogalmazott kulcskompetenciáknak és a kiemelt fejlesztési területeknek megfelelően fogalmazza meg tantárgyi fejlesztési célkitűzéseit, követelményeit. Ennek megfelelően szervezi oktató-nevelő munkáját és alkalmazza a pedagógiai módszereket.

A kulcskompetenciák

a) Anyanyelvi kommunikáció

Az anyanyelvi kommunikáció magában foglalja a fogalmak, gondolatok, érzések, tények és vélemények kifejezését és értelmezését szóban és írásban egyaránt (hallott és olvasott szöveg értése, szövegalkotás), valamint a helyes és kreatív nyelvhasználatot a társadalmi és kulturális tevékenységek során, az oktatásban és képzésben, a munkában, a családi életben és a szabadidős tevékenységekben. Az egyéni, illetve életkori kognitív fejlődés ütemében fejleszti a szóbeli és írásbeli kommunikációt, az iskolai és nem-iskolai szövegek létrehozásának és értelmezésének képességét. Nyelvtanilag reflektálja és önreflexív módon követi a világ változásait.

Szükséges képességek, készségek, ismeretek és attitűdök:

Az életkornak megfelelő nyelvi- szókincsbeli-grammatikai tudás, a kommunikációs műfajok és funkciók ismerete. A kommunikáció szóbeli és írásbeli műfajainak, formáinak alkal-

mazása, saját valóságértelmezés megalkotásának képessége. Vitaképesség, érvelni, cáfolni tudás. Az új ismeretek megszerzésének, forrásfeldolgozásnak, információszerzésnek képessége. Az esztétikai minőségek ismerete, adaptív felhasználása. Társadalmilag felelős nyelvhasználat kialakítása, véleményalkotás, mások véleményének megértése.

b) Idegen nyelvi kommunikáció

Az idegen nyelvi kommunikáció az anyanyelvi kommunikáció elemeivel jellemezhető: fogalmak, gondolatok, érzések, tények és vélemények megértése, kifejezése és értelmezése szóban és írásban (hallott és olvasott szöveg értése, szövegalkotás), a társadalmi és kulturális tevékenységek megfelelő keretein belül - oktatás és képzés, munka, családi élet és szabadidős tevékenységek -, az egyén szükségleteinek megfelelően. Az idegen nyelvi kommunikáció olyan képességeket is igényel, mint például a közvetítés, más kultúrák megértése. Az egyén nyelvtudásának szintje változhat a négy dimenzió (hallott szöveg értése, beszédképesség, olvasott szöveg értése és írásképesség), az egyes nyelvek és az egyén társadalmi-kulturális háttere, környezete és igényei/érdeklődése szerint.

Szükséges képességek, készségek, ismeretek és attitűdök:

Igény és képesség arra, hogy a középiskolában megalapozott és megszerzett nyelvi tudást bármikor képesek legyenek továbbfejleszteni: önálló ismeretszerzés képessége és igénye. A sokféle kultúra tiszteletben tartása, érdeklődés a világ (szűkebben Európa) nyelvei és kulturái iránt.

c) Matematikai kompetencia

A matematikai kompetencia a matematikai gondolkodás fejlesztésének és alkalmazásának képessége, felkészítve ezzel az egyént a mindennapok problémáinak megoldására is. A kompetenciában és annak alakulásában a folyamatok és a tevékenységek éppúgy fontosak, mint az ismeretek. A matematikai kompetencia - eltérő mértékben - felöleli a matematikai gondolkodásmódhoz kapcsolódó képességek alakulását, használatát, a matematikai modellek alkalmazását (képletek, modellek, struktúrák, grafikonok/táblázatok), valamint a törekvést ezek alkalmazására.

Szükséges képességek, készségek, ismeretek és attitűdök:

Készség szinten alkalmazott tudás a mindennapi élet, illetve a saját választott szakmák területén: mértékek, struktúrák, alpműveletek, összefüggések felismerése, ábrázolása, az ábrázoltak megértése (pl. diagramolvasás).

Matematikai logika alkalmazni tudása, törvényszerűségek felismerésének képessége. Pozitív attitűd a matematikai tudáshoz, eredményekhez.

d) Természettudományos és technikai kompetencia

A természettudományos kompetencia készséget és képességet jelent arra, hogy ismeretek és módszerek sokaságának felhasználásával magyarázatokat és előrejelzéseket tegyünk a természetben, valamint az ember és a rajta kívüli természeti világ közt lezajló kölcsönhatásban lejátszódó folyamatokkal kapcsolatban magyarázatokat adjunk, előrejelzéseket tegyünk, s irányítsuk cselekvéseinket. Ennek a tudásnak az emberi vágyak és szükségletek kielégítése érdekében való alkalmazását nevezzük műszaki kompetenciának. E kompetencia magában foglalja az emberi tevékenység okozta változások megértését és az ezzel kapcsolatos, a fenntartható fejlődés formálásáért viselt egyéni és közösségi felelősséget.

A technikai kompetencia ennek az elméleti tudásnak gyakorlati alkalmazása.

Szükséges képességek, készségek, ismeretek és attitűdök:

A természet működési alapelveinek, folyamatainak ismerete, az emberi tevékenység természetre gyakorolt hatásának ismerete Társadalmi előnyök és kockázatok belátásának, felmérésének képessége, a tájékozódás igénye legalább ismeretterjesztői szinten. Kritikus magatartás az áltudományossággal szemben, nyitottság a valódi, értékes novumokra, kivált, ha azok a fenntartható fejlődés szolgálatában állnak. Egészében nyitott, érdeklődő és kritikus hozzáállás.

e) Digitális kompetencia

A digitális kompetencia felöleli az információs társadalom technológiáinak magabiztos és kritikus használatát a munka, a kommunikáció és a szabadidő terén. Ez a következő készségeken, tevékenységeken alapul: információ felismerése, visszakeresése, értékelése, tárolása, előállítás, bemutatása és cseréje; továbbá kommunikáció és hálózati együttműködés az interneten keresztül.

Szükséges képességek, készségek, ismeretek és attitűdök:

A főbb számítógépes alkalmazások ismerete. Kritikus hozzáállás az internethez, különbségtétel megbízható és megbízhatatlan források között. Az internetes jog illetve etika alap-, illetve felhasználói szintű ismerete. Különbségtétel valódi és virtuális élet között. Aktív, kreatív részvétel közösségi portálokon, az internetes ügyintézésben való jártasság.

A digitális kompetenciák fejlesztésével hozzá kívánunk járulni más tantárgyi kompetenciák fejlesztéséhez. A digitális környezeti fejlesztéseknek hozzáférhetővé, akadálymentessé kell tenni az iskolai hozzáférést minden tanuló számára. A digitális kompetenciák fejlesztése feltételezi, hogy a pedagógusok széles körben megismerik és alkalmazzák a digitális pedagógiai eszközöket és módszereket, azokat átültetik a mindennapi pedagógiai gyakorlatukba. Az iskola pedagógusai képesek legyenek a tanulási-tanítási folyamat olyan irányítóivá válni, akik a közös munka során fejlesztik a tanulók matematikai és természettudományos kompetenciáit, digitális írástudását, problémamegoldó képességeit, hogy felkészítsék őket a XXI. századi munkaerő-piaci elvárásokra és az egész életen át tartó tanulásra.

A digitális kompetenciák fejlesztésének rövid távú feladatai Digitális Fejlesztési Tervben kerülnek rögzítésre, amit háromévente kell felülvizsgálni.

f) Szociális és állampolgári kompetencia

A személyes, értékorientációs, interperszonális, interkulturális, szociális és állampolgári kompetenciák a harmonikus életvitel és a közösségi beilleszkedés feltételei, a közjó iránti elkötelezettség és tevékenység felöleli a magatartás minden olyan formáját, amelynek révén az egyén hatékony és építő módon vehet részt a társadalmi és szakmai életben, az egyre sokszínűbb társadalomban, továbbá ha szükséges, konfliktusokat is meg tud oldani. Az állampolgári kompetencia képessé teszi az egyént arra, hogy a társadalmi folyamatokról, struktúrákról és a demokráciáról kialakult tudását felhasználva, aktívan vegyen részt a közügyekben.

Szükséges készségek, képességek ismeretek és attitűdök:

Azoknak az alapfogalmaknak ismerete, amelyek az EU Alapjogi Chartájában, valamint a nemzetközi nyilatkozatokban szerepelnek: demokrácia, állampolgárság, állampolgári jogok stb. Magában foglalja a társadalmi és politikai mozgalmak céljait, értékeit, törekvéseit – elsősorban az EU struktúráit, főbb célkitűzéseit, az európai multikulturalizmust, de a saját nemzeti- kulturális azonosságtudatot is.

Legfőbb készségei és képességei a közügyekben történő aktív és hatékony fellépés, a lokális és regionális, tágabban a globális problémák iránti érdeklődés, a megoldás keresése iránti elkötelezettség, a vitaképesség. Képesség helyzetelemzésre, a szavazati jog gyakorlása. Az emberi jogok tiszteletben tartása. Az élet különféle területein szerzett ismereteinek és tapasztalásainak felhasználása.

talatainak adaptív és konstruktív alkalmazása. Az általában elfogadott normák ismerete és alkalmazása.

Képesség az együttműködésre, konfliktuskezelési eljárások, stratégiák ismerete.

g) Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia.

A kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia segíti az egyént a mindennapi életben - a munkahelyén is - abban, hogy megismerje tágabb környezetét, és képes legyen a kínálkozó lehetőségek megragadására. A tudást, a kreativitást, az újításra való beállítódást és a kockázatvállalást jelenti, valamint azt, hogy célkitűzései érdekében az egyén terveket készít és hajt végre. Alapját képezi azoknak a speciális ismereteknek és képességeknek, amelyekre a gazdasági tevékenységek során van szükség.

Szükséges képességek, készségek, ismeretek és attitűdök

A vállalkozások létrehozásának és működtetésének anyagi és jogi feltételeinek ismerete, tájékozottság a gazdasági folyamatokban. Rugalmasság, magabiztos tájékozottság, jó szervező- és tervezőkészség. Kockázatfelmérés, jó egyéni és csapatmunkára képesség. Alkotókészség, motiváció, határozottság és céltudatosság.

h) Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképeség

Az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképeség magában foglalja az esztétikai megismerés, illetve elképzelések, élmények és érzések kreatív kifejezése fontosságának elismerését mind a tradicionális művészetek nyelvein, illetve a média segítségével, ideértve különösen az irodalmat, a zenét, a táncot, a drámát, a bábjátékot, a vizuális művészeteket, a tárgyak, épületek, terek kultúráját, a modern művészeti kifejezőeszközöket, a fotót s a mozgóképet.

Szükséges képességek, készségek, ismeretek és attitűdök:

A helyi, nemzeti, európai és egyetemes emberi kulturális örökség tudatos megismerésére való törekvés, az esztétikum mindennapi használatának, alkalmazásának, szerepének megértése.

Művészi alkotások értő elemzése, befogadása, nyitottság, a művészet szeretete, támogatása, annak felismerése, hogy a művészet az önismerethez segít hozzá.

i) A hatékony, önálló tanulás

A hatékony, önálló tanulás azt jelenti, hogy az egyén képes kitartóan tanulni, saját tanulását megszervezni egyénileg és csoportban egyaránt, ideértve az idővel és az információval való hatékony gazdálkodást is. Felismeri szükségleteit és lehetőségeit, ismeri a tanulás folyamatát. Ez egyrészt új ismeretek szerzését, feldolgozását és beépülését, másrészt útmutatások keresését és alkalmazását jelenti. A hatékony és önálló tanulás arra készíti a tanulót, hogy előzetes tanulási és élettapasztalataira építve tudását és képességeit helyzetek sokaságában használja, otthon, a munkában, a tanulási és képzési folyamataiban egyaránt. A motiváció és a magabiztosság e kompetencia elengedhetetlen eleme.

Szükséges képességek, készségek, ismeretek és attitűdök:

Elsősorban önismeret, a saját tanulási stratégiák, célok felmérése és ismerete, motiváció a lehetőségek felkutatására. Új ismeretek megszerzésének képessége, forrásismeret és –kutatás. Motiváció fenntartása, folyamatos önképzés, tanulás, igény a magasabb szint elérésére.

A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

Mindazon tevékenységek, feladatok rendszere, amelyeket az oktatási-nevelési folyamat számára kiválasztunk, a komplex személyiségfejlődést szolgálják. Tudjuk, hogy ez a folyamat csak a családdal szoros együttműködésben, egy jól működő társadalmi közösségbe beágyazva valósulhat meg – erre az együttműködésre törekszünk.

Mivel iskolánkban nyolc- és négyosztályos gimnáziumi képzés folyik, szükségesnek tartjuk, hogy kétéves korosztályonkénti bontásban fogalmazzuk meg a személyiség és a közösség fejlesztésére vonatkozó elvárásainkat és feladatainkat. A tanítási-nevelési folyamatok minden tényezőjét minden korosztály számára érvényesnek tartjuk; az alább kiemelt feladatok az adott korcsoport leghangsúlyosabb fejlesztendő feladatköreit jelzik.

Értelmi (kognitív) nevelés

5–6. osztály

- a gyerekek sokirányú érdeklődésének megerősítése, fenntartása
- kreatív gondolkodásmód kialakítása, illetve továbbfejlesztése
- a problémamegoldó képesség fejlesztése
- tervezés tanítása
- az irányított figyelem fejlesztése
- egyéni tanulási stratégiák megismerése, kidolgozása, alkalmazása
- tájékozódás az írott és képernyős médiában, az információk szelektálásának (hasznos, nem hasznos, szükséges, nem szükséges) módjai

7–8. osztály

- a tanulók által szabadon választott tevékenységek alaposabb megismerése és rendszeres gyakorlása
- a szabadidő önálló beosztása, megfelelő kihasználása
- a vállalások optimalizálása
- a vitakészség kialakítása, a véleménykülönbségek elfogadása,
- az érvelési technikák megismertetése
- a manipuláció és a másokra hatás megkülönböztetésének képessége

9–10. osztály

- motiváció erősítése az egyéni választott tudományterületek megismerésére
- az egyéni munka hatékonyságának növelése
- az egyéni érdeklődésétől távolabb eső területek értékeinek felismerése, elfogadása
- a projektmunkára, teammunkára való képesség fejlesztése

11–12. osztály

- a tudományos vagy azt közelítő gondolkodásmód kialakítása, tájékozottság a választott szakmai területen, pályaorientáció
- az egész életen át tartó tanulás igényének és képességének kifejlesztése, tudatosítása
- a társadalomba beilleszkedni tudás fejlesztése

Érzelmi-akarati (affektív) nevelés

5–6. osztály

- önmegfigyelés
- egymásra figyelés
- tolerancia (a diákok sokféleségének elfogadása)
- önfegyelem gyakorlása
- kisebb csoporttal történő együttműködés megtanulása

7–8. osztály

- önismeret
- konfliktuskezelési technikák megismerése, alkalmazásuk gyakorlása nem csak mesterséges helyzetekben
- stressz-kezelés, a túlterheltség elkerülésének technikái
- segítségkérés és –nyújtás
- kooperációs készség fejlesztése, csoportban dolgozás, egymástól tanulás
- pozitív gondolkodásmód kialakítása
- a kitűzött feladatok érdekében erőfeszítések vállalása, a kitartás erősítése
- az emberi közösségek megismerése, a hagyományok megismerése

9–10. osztály

- megfelelő önértékelés kialakítása,
- reflexivitás és önreflexió
- túlzásoktól és szélsőségektől mentes önérték-tudat létrehozása
- mások értékeinek felismerése és elismerése
- vállalható célok keresése, kitűzése
- önuralom fejlesztése, az azonnali igény kielégítésre törekvés korlátozása
- érzelmi kiegyensúlyozottság, az affektív állóképesség növelése

11–12. osztály

- reális énkép kialakítása
- felelős döntéshozási képesség kialakítása és gyakorlása
- stressz-kezelés, konfliktuskezelés
- kitartó munka a hosszú távú, kitűzött célok érdekében (továbbtanulás)
- az emberi jogok ismerete és tisztelete
- érzelmek verbalizálása

Erkölcsei (morális, etikai) nevelés

5–6. osztály

- a család szerepének megismertetése
- gyerek és felnőtt kapcsolatának sokfélesége
- az anyagi javak, mások és a saját tulajdon megbecsülése, megóvása
- segítőkészség megértő-elfogadó magatartás
- a társadalom által elvárható illemszabályok ismerete és betartása
- őszinteség
- kötelességtudat
- az élet tisztelete és védelme
- természetes és épített környezet megbecsülése, óvása

7–8.osztály

- a haza fogalma, hazaszeretet; a nemzeti kultúra megbecsülése
- hagyományok fontossága (iskolai és iskolán kívüli hagyományok)
- vallási és etnikai tolerancia
- a káros társadalmi hatások elutasításának képessége
- mások munkájának megbecsülése

9–10. osztály

- az európaiság, multikulturalizmus elfogadása
- saját elveinek, gondolatainak vállalása
- fogyatékkal élők problémáinak megértése, segítségük
- az előítéletek elutasítása, a sztereotípiák kritikus kezelése
- empátikus viselkedés

11–12. osztály

- felelősségvállalás a párkapcsolatokban és a barátságokban, családi életre nevelés
- a politikai véleménykülönbségek elfogadása, a saját álláspont kulturált képviselése, vitakészség
- különböző normarendszerek elfogultságoktól mentes összehasonlítása
- a szélsőséges politikai nézetek elutasítása
- állampolgárrá nevelés, a demokratikus elvek ismerete és alkalmazása
- felkészítés a változó világra, az ismeretek adaptív felhasználására

A személyiségfejlesztés eszközei és módszerei

Az általunk preferált eszközök és módszerek mind a tanórákon, mind a tanórán kívüli programokon, foglalkozásokon, együttes hatásukban érvényesülnek. Tisztában vagyunk azzal, hogy céljainkat csak a családokkal szoros együttműködésben érhetjük el. Eszközeink a következők:

- személyes példamutatás
- a feladatokhoz szükséges motiváció folyamatos fenntartása, erősítése
- dicséret, meggyőzés, felelősségre vonás előre tisztázott feltételrendszerek alapján
- csoportos és egyéni beszélgetések, tréningek
- iskolapszichológus, védőnő és eseti előadók bevonása
- csoportfoglalkozások, csapatmunka
- projektek
- játékok, kirándulások, táborok
- közös élmények szerzése és megbeszélése
- személyes megbízások rendszere (felelősök)
- valódi és szimulált helyzetek elemzése, szerepjátékok
- a tanárok elméleti tudásának bővítése (előadások, tanfolyamok, továbbképzések, önképzés)
- rendszeres kapcsolattartás a családokkal
- a személyiségfejlesztéssel kapcsolatos ismeretek átadása a tanulóknak

Egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok

Alapelvek, célok

Iskolánk feladatának tekinti, hogy a családdal együtt működve olyan értékrendszert alakítson ki a diákságban, amelynek alapját képezi az élet, és így minden létező tisztelete. Nevelési céljaink ahhoz igazodnak, hogy a diákok megfelelő ismeretekkel rendelkezzenek az egészséges életmód kialakításához, amelynek része a testi és a lelki egészség.

Célunk, hogy az egyén, a kialakult értékrendszerével képes legyen a közösség, illetve, a társadalom felelős, és aktív részesevé válni.

Pedagógiai célok

- az általános célokra vonatkozó érték- és szokásrendszer érzelmi, értelmi, és erkölcsi megalapozása
- érzelmi és értelmi környezeti nevelés
- tolerancia és segítő életmód kialakítása
- az életminőség fogyasztáson túlra mutató eleminek keresése
- az egészséges életmód fontosságának megértetése
- az egészség és a környezet összefüggéseinek felismertetése
- az egészség és társadalom összefüggéseinek felismertetése
- jövőbetekintő gondolkodás fejlesztése
- problémamegoldó gondolkodás, döntésképesség fejlesztése
- tevékenységre, aktív szerepvállalásra, közösségi tevékenységre, együttműködésre való nevelés

Általános feladatok

- helyi egészségnevelési problémák feltérképezése
- helyi egészségvédelmi célok megfogalmazása
- alapvető egészségvédelmi, és egészség megőrzési ismeretek átadása
- az egészségre káros szokások biológiai-élettani-pszichés összetevőinek megismertetése
- a környezeti nevelés eszköztárával értékes, egészséges, örömteli életre nevelés
- társas kapcsolatok, közösségek erősítése
- Az egészséges táplálkozás szabályainak oktatása természetismeret, biológia órán, és kapcsolattartás a partnerintézményekkel.
- A mindennapos testnevelés, testmozgás biztosítása.
- A testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése, a testnevelés és az osztályfőnöki órák és iskolán kívüli foglalkozások, táborok keretében.
- Folyamatos személyiségfejlesztő foglalkozások, lelki gondozás az iskolapszichológus bevonásával.
- Drogprevenció témakörben előadás szervezése szülők számára.
- A bántalmazás és az iskolai erőszak megelőzése az osztályfőnöki órák keretében.
- A baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás oktatása osztályfőnöki és biológia órák keretében, illetve elsősegélynyújtó tanfolyamon a 10-12. évfolyamok részére. Ezen kívül az iskolaorvos segítségével az országos elsősegélynyújtó versenyre való felkészülés közben.
- A személyi higiéné tanítása és alkalmazása a mindennapi élet során osztályfőnöki, természetismeret és biológia órák keretében.

- Nyári táborok: Vízi túra, Kézműves tábor, tánc tábor, Erdélyi Turisztika tábor, Röplabda és kosárlabda tábor
- Téli táborok: Sítábor,
- Tanulmányutak
- Csereprogram
- Túra szakkör
- Erdei iskola
- Kihívás napján való részvétel

Mindennapos egészségvédő feladatok:

- A pedagógus a diákkal való találkozás alkalmával megtekinti a tanulók ruházatát, tisztaságát, betegségekre utaló jelek, nyugtalanság, dekoncentrálttság jelei.
- Beszámolástól való félelem feloldása.
- Iskolai baleset megelőzés
- Beteggyanús tanulók orvoshoz irányítása
- Tanterem, folyosó tisztaságának megőrzése
- Napközis/Az iskolai étkezés rendjének kialakítása
- Állandó tanácsadás az iskolaorvos és igény szerint a védőnő közreműködésével (higiéné, szexuális élet, fogamzásgátlás, abortusz, terhesség, nemi betegségek, daganatos betegségek – önvizsgálat, drog, alkohol, dohányzás, testsúlyproblémák, elsősegélynyújtási alapismeretek témakörökben)

Higiénés nevelés

- tanulók higiénés állapotának ellenőrzése
- környezethigiénéiára való nevelés (felelősök választása: tisztaság, iskolakert, folyosó, növénygondozás, állatgondozás)
- étkezés (kézmosás, szalvéta)

Lelki egészségvédelem

- Személyiségfejlesztő foglalkozások: A testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése. A társas viselkedés szabályainak, normáinak elsajátítása.
- Önismeret fejlesztő foglalkozások
- A kedvezőtlen pszichés állapot mielőbbi felismerése, visszaszorítása korrigálása (ezek felismerése, a pedagógusok, a diákközösség, és az iskolapszichológus együttes feladata)

A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok

A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok és eszközök

Az iskolai csoportok, közösségek:

- osztályközösségek
- diákközösség
- diákönkormányzat
- szakkörök, érdeklődési körök, önképzőkörök
- szakmai munkaközösségek
- nevelőtestület
- alkalmazotti kör
- szülői munkaközösség

A Diákönkormányzatra, a szülői munkaközösségre és az alkalmazotti kör egyes csoportjaira vonatkozó szabályozást a program más fejezetei tartalmazzák.

A fejlesztés céljai, eszközei a csoportoknál jelennek meg.

1. Osztályközösségek

Az osztályfőnöknek az osztályközösség alakításában, szervezésében mindvégig kiemelkedő szerepe van; munkáját segítik az osztályt tanító szaktanárok, az ODB és az osztály szülői közössége.

5–6. évfolyam

Feladatok:

- A beilleszkedés, egymás megismerése, közösségi normák kialakítása, egymással szembeni kulturált és toleráns, szeretet- és tiszteletteljes viselkedés elsajátítása.
- Törekvés a jó évfolyam- és iskolaszintű kapcsolatok kialakítására.

Eszközök:

- Minél több osztály- és évfolyamszintű iskolai és iskolán kívüli együttlét- táborok, kirándulások, közös játék az ebédszünetben, osztályfőnöki délutánok-, és iskolai szintű rendezvények.

7–10. évfolyam

Feladatok:

- A tanulók végezzenek minél több közös tevékenységet. Az osztályban kialakuló kisebb közösségek legyenek képesek egymás elfogadására és az együttműködésre a közös célok elérése érdekében (pl. előadások, rendezvények), illetve tudatosan is törekedjenek erre.
- Legyenek képesek egyre nagyobb mértékben önállóan megszervezni – és akár le is bonyolítani – bizonyos osztály- és iskolai rendezvényeket.
- Segítsék egymás tanulmányi munkáját.
- A közösség erejét tudatosan használják fel a közösségi normák betartására.
- A tanulók egyre aktívabban vegyenek részt az őket érintő döntések meghozatalában, gyakorolják az együttélés demokratikus szabályait.

- A külföldi kapcsolatokban a tőlük elvárható szinten és méltóképpen képviseljék iskolánkat.

A négyosztályos évfolyamok belépő 9. évfolyamán további feladatként jelenik meg az új közösség kialakítása, a tanulóknak az osztály és az iskola életébe történő beilleszkedése.

Ehhez kapcsolódóan feladat – különösen a nyolcosztályos évfolyamok 9. évfolyamain – a belépő négyosztályos 9. évfolyam iskola életébe történő beilleszkedésének segítése.

Eszközök:

- bekapcsolódás az iskolai sport-, néptánc- és zenei életébe, közös programok

11–12. évfolyam

Feladatok:

- A záró tanévek nagy feladatainak – érettségi, szalagavató, ballagás stb. – közös, minimális tanári irányítás mellett történő megszervezése és lebonyolítása.
- A tanulók néhány kérdésben egyenrangú partnerként vegyenek részt az őket érintő döntések meghozatalában.

Eszközök:

- információk átadása, tanácsadás

2. Szakkörök, érdeklődési körök, alkalmi közösségek

Az iskola hagyományainak megfelelően az egyes évfolyamokon horizontális és vertikális szerveződésben sokféle szakkör, sportkör, önképzőkör működik.

Feladat:

- a sokszínűség fenntartása, az együttműködés fejlesztése, évfolyamokon átnyúló feladatok megszervezése és végrehajtása.

Eszközök:

- a kör vezetőjének – adott esetben felkért segítők – irányító munkája, közös feladatok, projektek, táborok

3. Diákközösség

Feladat:

- Pedagógiai munkánk során törekszünk arra, hogy diákjaink örömmel vállalják a közösséget társaikkal és tanáraikkal, továbbá büszkék legyenek arra, hogy az iskolai közösség tagjai lehetnek. Tudjanak örülni egymás sikereinek is. Tevékenyen vegyenek részt az iskolai hagyományok megőrzésében és továbbadásában.

Eszközök:

- közös ünnepélyek, rendezvények, kirándulások, táborok,
- „öreg” (már végzett) diákok bevonása a munkákba, eredményeink tudatosítása, megjelenítése.
- az összetartó, egységes értékeket valló tanári kar jó példája. Kölesönös tiszteleten és bizalmon alapuló kapcsolat tanár–tanár, diák–tanár, diák–diák, viszonyban.

A pedagógus feladatai

Munkáját a Köznevelési Törvényben meghatározott jogok és kötelességek figyelembe vételével végzi.

a) Szakmai feladatai

- Tagja a szaktárgyi munkaközösségnek.
- A tantárgyfelosztásban rögzített osztályokban, az órarendben rögzített heti beosztás szerint tanítja a szaktárgyát (szaktantárgyait).
- A szakmai munkaközösség véleményének kikérésével megválasztott tankönyveket, tanulmányi segédleteket, taneszközöket, ruházati és más felszereléseket használja.
  - A pedagógus nem választhat olyan tankönyvet, amelynek igénybevétele az iskolai tankönyvrendelés és tankönyvellátás jogszabályban meghatározott rendje szerint nem biztosítható valamennyi tanulónak. A pedagógus – a minőség, típus és ár megjelölése nélkül – olyan ruházati vagy más felszerelés beszerzését kérheti a tanulótól, amely nélkülözhetetlen az általa tartott tanórai foglalkozáson való részvételhez, illetve a tanított tananyag elsajátításához, és amelyet a tanórai foglalkozáson egyidejűleg minden tanulónak rendszeresen alkalmaznia kell. Az e körbe nem tartozó felszerelések biztosítása az iskola feladata.
  - Tanítási év közben a meglévő tankönyvek, tanulmányi segédletek, taneszközök, ruházati és más felszerelések beszerzésére vonatkozó döntés nem változtatható meg, ha abból a szülőre fizetési kötelezettség hárul. Az iskolaszék – annak hiányában az iskolai szülői szervezet – ruházati és más felszerelések megvételével kapcsolatosan a szülőkre háruló kiadások tekintetében korlátozásokat állapíthat meg. A korlátozás nem járhat azzal a következménnyel, hogy kizárja az 1. pontban meghatározott ruházati és más felszerelések megvételét.
- Feladatait az érvényes tantervek előírásainak megfelelően az iskola pedagógiai programjában rögzített elvek alapján, az SZMSZ-ben foglaltak betartásával látja el. Nevelő-oktató munkáját tervszerűen végzi, tanmenet alapján dolgozik. A tanmenetet az igazgató által meghatározott időpontban a munkaközösség-vezető véleményével, az igazgatónak jóváhagyásra bemutatja. Ha az alapidokumentumok nem változnak, a bevált tanmenetet folyamatos kiegészítéssel – több éven át használhatja. Saját tanmenettel minden pedagógusnak rendelkeznie kell, melyet ellenőrzéskor kérésre be kell mutatni.
- Differenciáltan foglalkozik tanítványaival: a kiemelkedően tehetséges, illetve érdeklődő diákokat felkészíti a versenyekre, az önhibájukon kívül átmenetileg lemaradóknak segítséget nyújt a felzárkózáshoz
- Valamennyi tanítványa fejlődését egyforma figyelemmel kíséri, törekszik motiválásukra, feladatának tekinti tanítványai nevelését: jellemük, munkafegyelmük fejlesztését, a Házirendben rögzített magatartási szabályok betartását.
- Közreműködik a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a tanulók fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében. A tanulók részére az egészségük, testi épségük megőrzéséhez szükséges ismereteket átadja, ha észleli, hogy a tanuló balesetet szenved, vagy ennek veszélye fennáll, a szükséges intézkedést megteszi
- - Az igazgató felkérésére bemutató órát, foglalkozást tart. Évente, az éves munkatervben meghatározott versenyeken és vizsgákon felügyeletet vállal, az egyenlő teherviselés szempontját figyelembe véve, igazgatóhelyettes által készített, az érdekelttel időben egyeztetett időbeosztás szerint.

- A pedagógus helyettesítésre beosztható
  - az órarendben feltüntetett, ütemezett időpontokban, és igény szerint a zavartalan munkavégzés biztosítása érdekében
  - elmaradó órái helyett
- Az iskola és a munkaközösség éves munkatervében vállalt szakmai feladatokat (pl. verseny-előkészítés és versenyeztetés, vizsgafeladatok készítése és vizsgáztatás, ünnepség, ill. megemlékezés szervezése) ellátja.
- Részt vesz a testületi és az osztályozó értekezleteken, illetve az egy osztályban tanító tanárok értekezletein, valamint évente kétszer a szülőknek szervezett közös szaktanári fogadó délutánokon, az osztályfőnök kérésére szülői értekezleten. Ezekről kizárólag indokolt esetben az igazgató engedélyével hiányozhat.
- Adminisztrációs feladatokat végez: folyamatosan vezeti az általa tanított osztályok haladási naplójának rá vonatkozó részét, a foglalkozási (szakköri, fakultációs) naplót, illetve elvégzi a törvényekben, jogszabályokban, rendeletekben előírt kötelező adminisztrációt.
- A tanórája idejére eső, a tanulók számára kötelező tanórán kívüli programokon (ünnepegy, orvosi, fogorvosi vizsgálat stb...) ellátja az osztály felügyeletét, kíséretét.
- Kérheti az intézmény továbbképzési tervébe való felvételét, illetve a tervnek megfelelő, általa választott akkreditált továbbképzési formában való részvételét. A hétévenkénti kötelező továbbképzés keretében, a szükséges 120 kreditpont megszerzéséig az igazgató – az iskola érdekeit figyelembe véve – kötelezheti szakmai továbbképzésen való részvételre.
- Részt vesz az iskola minőségbiztosítási és minőségfejlesztési rendszerének működtetésében, a teljesítmény értékelésében.
- Legalább hetente beírja a naplóba a jegyeket.
- Munkáját pontosan, a határidőket betartva végzi.
- Az írásbeli dolgozatokat, felmérő és témazáró feladatlapon legkésőbb 8 munkanapon belül kijavítja (a helyesírási hibákat is), és az eredményeket ismerteti a diákokkal. A nagy-dolgozatok megíratását előre jelzi. A házi feladatokat ellenőrzi, javítja vagy a tanulókkal javíttatja és velük együtt értékeli.
- A szülők és a tanulók kérdéseire érdemi választ ad.
- Az iskolai rendezvényeken kötelezően részt vesz, az iskolai kötelező elfoglaltságok alól indokolt esetben az igazgató mentesítheti
- Segíti a külföldi cserekapcsolatok szervezését, a programok lebonyolítását.
- Felelős az oktatási segédanyagok és segédeszközök, az iskolai géppark szakszerű és takarékos használatáért.
- Javaslatot tehet a beszerzési, fejlesztési tervvel kapcsolatban.

b) Ellenőrzési feladatok

- Rendszeresen ellenőrzi és szóban, illetve érdemjegyekben kifejezve, értékeli tanítványai munkáját, fejlődését, teljesítményét.
- Részt vesz a kötelező vagy helyi szervezésű mérési-értékelési feladatok elvégzésében.
- Az 5–6. évfolyamon félévenként minden füzetet ellenőrzi
- A 7–8. évfolyamon azokét, akiknek feltűnően rendezetlen az írásbeli munkája

c) Magatartási szabályok

- Maximálisan tiszteletben tartja mások emberi méltóságát és személyiségi jogait.
- A kollégákkal, munkatársakkal és diákokkal kapcsolatos információkat bizalmasan kezeli, ezzel kapcsolatos titoktartási kötelezettségét betartja.

- Az iskolával kapcsolatos információkat szintén bizalmasan kezeli.
- Tanítványaival, kollégáival és a szülőkkel való kapcsolatát korrektség, segítőkészség, tisztelet és humánus jellemzi.

d) Kapcsolatok

- Minden munkanapján tájékozódik az igazgatóság hirdetményeiről, a számára érkező küldeményekről.
- Kapcsolatot tart az igazgatóhelyettesekkel, a gazdasági területen dolgozókkal és a technikai dolgozókkal.
- Az iskolán, illetve a tanítási órán kívüli, a tanulókat érintő programokat (bemutató órák, osztályrendezvények, kirándulások, stb.) az igazgatónak bejelenti.
- Szakmai kapcsolatot tart a munkaközösség tagjaival.
- Munkájával összefüggésben kapcsolatot tart a nevelőtestület tagjaival.
- Egy-egy tanulót vagy tanulók valamely csoportját érintő nevelési kérdésekben együttműködik az osztályfőnökökkel és az osztályban tanító tanárok közösségével.
- Heti egy szülői fogadóórát tart, szükség esetén rendkívüli kapcsolatfelvételt kezdeményez a szülőkkel.
- Előre tervezhető távolmaradása esetén időben értesíti az igazgatót, és gondoskodik arról, hogy az órai feladat a helyettesítő nevelő rendelkezésére álljon.
- Nem tervezhető esetben ³/₄ 8-kor jelzi távolmaradását az igazgatónak. Amennyiben ez sikertelen a titkárságon, és lehetőség szerint intézkedik a feladatokról.

Az osztályfőnöki munka tartalma és feladatai

Az osztályfőnök feladatai

- Az osztályfőnököt az igazgató kéri fel az iskolavezetőség javaslatával, meghallgatása után.
- Munkáját a pedagógiai programban, az SZMSZ-ben és a Házirendben meghatározottak, valamint az iskolai hagyományok alapján végzi.
- Osztálya közösségének felelős vezetője.
- Munkáját a teljes nevelési ciklusra (8 illetve 4 év) készített terv alapján szervezi.
- Alaposan ismernie kell tanítványai személyiségét, az iskola pedagógiai elvei szerint nevelő osztályának tanulóit, segíti a harmonikus közösség kialakulását.
- Együttműködik, összehangolja és segíti az osztályban tanító pedagógusok munkáját, látogatja óráikat. Észrevételeit és az esetleges problémáit az érintett nevelőkkel megbeszéli.
- Aktív pedagógiai kapcsolatot tart fenn az osztály szülői munkaközösségével, a tanítványait oktató, nevelő tanárokkal, a tanulók testi, lelki és szellemi fejlődését segítő személyekkel, szervezetekkel (pszichológus, stb.)
- Figyelemmel kíséri a tanulók tanulmányi előmenetelét, az osztály fegyelmi helyzetét. Különös gondot fordít a hátrányos helyzetű tanulók segítésére.
- Ha osztálya valamelyik tanulójának fejlődésében, iskolai magatartásában, tanulmányi munkájában jelentős negatív változást tapasztal, a szaktanárok és a szülők bevonásával lépéseket tesz a jelenség megállítása és visszafordítása érdekében.
- Az osztályozó konferencián minősíti a tanulók magatartását, szorgalmát, velük kapcsolatos észrevételeit, javaslatait a nevelőtestület elé terjeszti.

- Évente legalább két alkalommal (félév, év vége) osztályozó vagy rendkívüli munkaértekezletet tart. Az értekezletekre előzetesen felkészül, és összefoglaló beszámolót tart osztályáról.
- Szülői értekezletet tart, szükség esetén családot látogat, az elektronikus napló útján rendszeresen, az ellenőrzőn keresztül szükség szerint tájékoztatja a szülőket a tanulók
  - tanulmányi előmeneteléről (havonta, minden hónap első hetében)
  - magatartásáról (amennyiben szükséges)
- Ellátja az osztályával kapcsolatos ügyviteli feladatokat (az elektronikus osztálynapló naprakész vezetése, félévi és év végi statisztikák, továbbtanulással, gyámüggyel kapcsolatos tennivalók stb.)
- Mint osztályfőnök, saját hatáskörben, indokolt esetben 3 nap távollétet engedélyezhet és igazolhat osztálya tanulóinak.
- Tanulóit rendszeresen tájékoztatja az iskola előtt álló feladatokról, azok megoldására mozgósít, valamint közreműködik a tanórán kívüli tevékenységek szervezésében.
- Iskolai rendezvényeken kíséri és felügyeli osztályát: a külső programokon – 20 tanuló feletti osztálylétszám esetén – két pedagógus kísérőről gondoskodik. E feladatának ellátásához segítséget kap az iskolavezetéstől.
- Javaslatot tesz a tanulók jutalmazására, segélyezésére, kitüntetésére.
- Figyelmet fordít osztálya tantermének rendjére, esztétikai állapotára, az iskolai és a személyes vagyon védelmére.
- Részt vesz az osztályfőnöki munkaközösség munkájában. Javasolataival és észrevételeivel, a kijelölt feladatok elvégzésével elősegíti a közösség tevékenységének eredményességét.
- A nevelő-oktató munkájához tanmenetet készít.
- Szervezi az osztálya külföldi cserekapcsolatait.
- Koordinálja és figyelemmel kíséri az iskolai versenyekre, bemutatókra való felkészülést.

Kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje (btm nehézség, kiemelten tehetséges, HH, HHH)

Kiemelt figyelmet igénylő gyermek, tanuló:

- különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló,
- sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló,
- beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló,
- kiemelten tehetséges gyermek, tanuló,
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, tanuló

Sajátos nevelési igényű (SNI) gyermek, tanuló:

Erre a feladatra az intézmény nem kijelölt, ilyen tanulókat nem fogadhat.

Beilleszkedési, tanulási, magatartási (btm) nehézséggel küzdő gyermek, tanuló:

A különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló az, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek, tanulók nevelése, oktatása:

A különleges bánásmódnak megfelelő ellátást a szakértői bizottság szakértői véleményében foglaltak szerint kell biztosítani.

Ha a gyermek, a tanuló beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzd, fejlesztő foglalkoztatásra jogosult. A fejlesztő foglalkoztatás a nevelési tanácsadás az iskolai nevelés és oktatás keretében valósítható meg.

Az iskolában tanuló kiemelt figyelmet kívánó (btm) gyermekek esetében a fenti irányelveket figyelembe véve a gimnázium az ellátásban segítséget nyújtó alábbi szervezetekkel veszi fel a kapcsolatot:

- Gyermekjóléti Szolgálat
- Nevelési Tanácsadó

Szükség esetén tehát a fenti intézmények szakembereivel együttműködve segíti az iskola oktatói, nevelői munkáját az iskolapszichológus és az adott osztályban tanító pedagógus.

A tanulási nehézséggel küzdő tanulók felzárkóztatását segítő programok

Az első két évfolyam az alapvető, az önálló tanuláshoz és feladatvégzéshez szükséges készségek elsajátításának, ideje. Feladatunk, hogy a diákok mielőbb legyenek képesek önálló munkára és alkalmassá váljanak a növekvő, de kiegyensúlyozott terhelésre. Ezekre az évfolyamokra kell időzíteniünk a hatékony tanulási technikák megtanítását és begyakoroltatását.

A 9.c esetében a hiányosságok felmérése az első félév feladata.

Ezt követően feladtunk a megismert tanulási stratégiák, módszerek átadása.

A tanulásban lemaradó tanulók számára eredményt hozhat a felzárkóztató foglalkozások látogatása. A szaktanárok egyéni és csoportos felzárkóztató foglalkozásokat tartanak.

Segítséget nyújt még a felzárkózásban a jelenleg is meglévő diák-korrepetáló rendszer.

A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek

A szociálisan hátrányos helyzet az anyagi rászorultság, és egyéb mentális veszélyeztetettség (szülői háttér, családi kapcsolatok, szélsőséges családi normarendszer, szélsőséges családi életvezetési módok)

Minden tanév elején helyzetfelmérést végzünk az osztályfőnökök bevonásával, hogy kiderítsük, kik azok, akik szociális helyzetüket tekintve hátrányos helyzetűek.

Az anyagi rászorultságot enyhítő tevékenységek

- Kezdeményezzük, hogy a rászorulóknak állandó nevelési segítséget kapjanak.
- Kedvezményes, ill. ingyenes étkeztetést biztosítunk.
- Ingyenes vagy kedvezményes tankönyveket biztosítunk.
- Hozzájárulunk a kirándulás, táborozás költségeihez a szükségesség mértékében.
- A tehetséges tanulók részére ösztöndíjat, a rászorulóknak fejlesztő programokat biztosítunk.
- Pályázatokon való részvétellel ösztöndíjhoz juttatjuk továbbtanulni szándékozó diákjainkat

A mentális veszélyeztetettséget kezelendő tevékenységek

Az osztályfőnöki munkaközösség eszmegbeszéléseket tart.

A család – osztályfőnök – diák-iskolapszichológus kapcsolatot, javaslat szerint, az osztályfőnök családlátogatással teheti személyesebbé.

A lehetséges keretek között közvetlen kapcsolatot tart az érintett szülőkkel, diákokkal az iskolavezetés, az iskolapszichológus, az osztályfőnök, az ifjúságvédelmi-felelős. (A lehetséges keret jelenti azt az együttműködési viszonyt, amelyet a szülővel sikerül kialakítani a probléma feltárására és minél jobb hatásfokú kezelésére.)

Az azonos problémával szembesülő családok számára az iskolapszichológus speciális szülőcsoport foglalkozást szervez, (ha szükségesnek látja, a kerületi családsegítő központtal is felveszi a kapcsolatot.)

Az érintett családok számára rövidtávú, hosszú távú célorientációs, motivációs beszélgetéseket, tájékoztatókat szervez az iskolapszichológus. A nevelés-oktatás folyamatának pszichológiai szempontú támogatása, konzultáció a pedagógusokkal, szülőkkel (iskolapszichológus).

Személyiség- és készségfejlesztő tréningek gyermek- és pedagóguscsoportokban.

A beilleszkedési és magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenységek

A beilleszkedési zavarokkal, magatartási nehézségekkel küszködő tanulók segítése érdekében a megelőzést tartjuk a legfontosabbnak. Tapasztalataink szerint ezek a jelenségek már a tanulási nehézségek miatti zavar következményei. A megelőzés elsősorban a szaktanár és az osztályfőnök feladata.

- A tanulási nehézségek felmérése – kinek mi okoz nehézséget, milyen módszerekkel tanul
- Melyek azok az ismeretek, amelyek hiánya megnehezíti a továbbhaladást
- Milyen helyet foglal el a tanuló az osztályközösségben, tanulócsoportban
- Melyek azok a tulajdonságok, melyek megléte, ill. hiánya megnehezíti a beilleszkedést, a helyes magatartási szokások kialakulását

Feladatunk a kudarckerülő, ill. sikerorientált tanulók sikerhez juttatása, úgy, hogy minél több tevékenységi formát ismerjen meg, mert biztosan rálel arra, amiben ő is sikeres lehet, ezáltal önbizalma növekszik, elfogadóvá és elfogadottá válik.

A beilleszkedési, magatartási problémák, tapasztalataink szerint, sokszor összefüggenek a családi veszélyeztetettség kérdéskörével. A két kérdéskör kezelési módja is ezért az iskolavezetés, pszichológus, osztályfőnök, ifjúságvédelmi felelős és a család – diák kapcsolatát tekintve megegyezik.

A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek

Általános tennivalók:

Tanórákon és a külön foglalkozásokon (szakkörökön, fakultációs órákon és a szabadidős tevékenységek keretében) a tantestület tagjai figyelnek a tanulóknál kibontakozó különféle pozitív képességekre, tehetségekre.

Folyamatosan figyeljük a diákjainkat érintő pályázatokat és versenyeket, felhívjuk rá a tanulók figyelmét és támogatjuk a nekik megfelelően való részvételt. Felsőbb évfolyamos diákjainkat az egyetemeken meghirdetett kutatási lehetőségekről tájékoztatjuk és amennyiben igénylik, segítjük őket.

Az egykori diákok és a szülők segítségét is igénybe vesszük, hogy a tehetséges diákok kutatási lehetőségekhez jussanak.

Feladatunk az iskola keretében működő pszichológus kollegával, a testnevelőkkel és a szabadidő szervezővel együttműködve a diákok fizikai és mentális képességeinek fejlesztése.

Tantárgycsoportonként:

Filológiai munkaközösség:

Tehetséggondozó és személyiségfejlesztő szakkörök indulnak az érdeklődők számára.

A továbbtanulásra való készülés a 11. osztálytól intenzíven folytatódik az emeltszintű felkészítők keretében.

A helyesírási és irodalmi versenyekre minden évben felkészítik kollegáink iskolánk diákjait. Hagyományai vannak a minden évben megrendezésre kerülő vers- és prózamondó versenynek, dramatikus játékoknak, szülői bemutatóknak, amelyeken minden 5-11 évfolyamos ide járó diák részt vesz. Az iskolai és az azon kívüli művelődést jól felszerelt könyvtárunk biztosítja.

Természettudományi munkaközösségek:

Fizikából, biológiából és matematikából az osztályok csoportokra való bontása biztosítja az eredményes, hatékony oktatást a tanítási órákon.

Matematikából, fizikából, biológiából, kémiából és informatikából szakkörök segítik a tehetséggondozást. A versenyekre való felkészítésben tanárok mellett diákösztöndíjasok vesznek részt.

Az iskolai lehetőségeken túl a partneregyetemek által kínált lehetőségekkel (előadások, laborgyakorlatok..) is élünk a tehetséggondozásban.

Az országos versenyeken jól szereplő diákok személyes meghívást kapnak nyári tehetséggondozó táborokba, illetve az egész évben folyó felkészítő szakkörökre.

Nyelvi munkaközösségek:

A versenyekre, nyelvvizsgákra való felkészülést nagyon jól segítik a többéves múltra visszatekintő diákcsere kapcsolataink. Az „intenzív hét” bevezetése is többek között ezt a célt szolgálja.

Legkiemelkedőbb diákjaink egyhetes külföldi nyelvi felkészítőn vehetnek részt.

Művészeti tevékenységek:

A kötelező furulya, szolfézs és táncoktatás hagyomány iskolánkban.

A legjobb gimnáziumunk zenekarában, énekkarában és tánccsoportjában kapnak lehetőséget tehetségük kibontakoztatására. Az ének-zene munkaközösség tanárai azokat a diákokat, akik tehetségesek, de iskolán belül nem megoldható a képzésük (nincs hangszer vagy szaktanár), a megfelelő zeneiskolába irányítják.

Iskolai rendezvényeken, bemutatókon és kétévente a zenei illetve néptánc gálán szerepelnek diákjaink.

Képzőművészeti szakkörök és nyári táborok segítik a tanórán kívüli tehetséggondozást.

Külföldi diákcseréink kapcsolatainknak is fontos eleme a művészeti tevékenység (éneklés, zene, tánc, színjáték)

Sport:

A fizikai erőnlét megőrzésére és a megnövekedett szellemi igénybevétel ellensúlyozására iskolánk biztosítja minden tanuló számára a tanórán kívüli sportfoglalkozást.

A legügyesebbek kimagasló országos és kerületi versenyeredményeket értek el.

Az iskola szervezésében évről-évre sí, evezős, röplabda, kosárlabda és turisztikai táborokon vesznek részt diákjaink.

A tanulóknak az intézményi döntési folyamatban való részvételi jogai, gyakorlásának rendje

1. A diákoknak döntési joguk van:
  - A tanév során egy tanítási nap (diákönkormányzati nap) a programjainak megszervezésére.
  - Vezetők (elnök, helyettes, titkár), képviselők (ODB) megválasztására.

2. Az alábbi területeken kötelező kikérni a diákönkormányzat véleményét:
  - a tanulók közösségét érintő kérdések eldöntésében;
  - a tanulói pályázatok és versenyek meghirdetésekor,
  - az iskolai sportkör működési rendjének megállapításakor,
  - az egyéb foglalkozás formáinak meghatározásához,
  - a nem alanyi jogon járó tankönyvtámogatás elvének, az elosztás rendjének meghatározásakor, valamint a nem alanyi jogon adható tankönyvtámogatás iránti igények elbírálási módjának meghatározásakor;
  - a tanulók helyzetét értékelő és elemző beszámolók elkészítéséhez és elfogadásához,
  - a könyvtár és a sportlétesítmények működési rendjének kialakításához.
  - az intézményi SZMSZ-ben meghatározott ügyekben ki kell kérni. Nkt.48.& (4)

3. Az iskolai diáktanács évente egy diákközgyűlést szervez.
  - A diákközgyűlésen jegyzőkönyv készül, melynek alapján az IDT-nek az elhangzott kéréseket két héten belül írásban kell továbbítania az iskolavezetőségnek. Az iskolavezetőségnek 30 napon belül válaszadási kötelezettsége van.
  - A tanuló az osztályfőnöke, a szaktanára közvetítésével vagy közvetlenül kérdezhet írásban az őt érintő ügyekben az igazgatótól.
Az ily módon feltett kérdésre a tanuló vagy a tanulók nagyobb közössége 30 napon belül írásban kap választ.

Szülői, tanuló és pedagógus együttműködési formái

I. Szülő és pedagógus együttműködése

A tanulók eredményes nevelésének alapvető feltétele, hogy a szülők és az iskola nevelési-oktatási célkitűzései összhangban legyenek.

A célok elérése érdekében őszinte, kölcsönös és aktív együttműködő magatartás szükséges.

A fenti elveket az alábbi módon valósítja meg az iskola:

Szülői értekezletek szervezése évente két alkalommal.

- A Szülői Munkaközösség elnökeit az iskola rendszeresen tájékoztatja a szülői értekezletek előtt az aktuális eseményekről, feladatokról.
- A szülői értekezleten az SZMK elnök tájékoztatja a szülőket az Iskolavezetés által adott információkról.
- Az osztályfőnök vezetésével a szülői közösség és az osztályfőnök megbeszéli az aktuális feladatokat és az esetleges problémákat, továbbá az osztályfőnök tájékoztatja a szülőket az aktuális információkról.
- 12. évfolyamokon az osztályfőnök döntése alapján az ODB is tarthat beszámolót.
- Ha a szülők igénylik, az osztályfőnök egy időre elhagyja a termet, hogy a szülők az SZMK elnök vezetésével megbeszélhessék a problémákat.
- Az osztály nagy részét érintő kérdéseket, az érintettek számának jelzésével, az SZMK elnök írásban továbbítja az igazgatónak.
- Erre az igazgató írásos választ ad 30 napon belül az osztály SZMK elnökének címezve, és eljuttatja azt az osztályfőnöknek is.
- A szülői értekezletek rendszeres témái:
  - Tanulmányi és magatartási helyzet, a tanév rendjének ismertetése (írásos formában is), rendkívüli iskolai programok, az osztály programja (kirándulás stb.), az osztály tevékenységének értékelése.
  - 5. évf.: beilleszkedés
  - 6. évf.: készülés az önálló tanulásra, kötelezően választható művészeti tárgyak,
  - 7. évf.: az önálló tanulás tapasztalatai, a helyes és értelmes időbeosztás
  - 8. évf.: második idegen nyelv választása
  - 9. évf.: tantárgyi szakkörök választása (égyosztályos: beilleszkedés, felzárkóztatás)
  - 10. évf.: fakultáció választása és pályaválasztás
  - 11. évf.: érettségire, felvételre való készülés
  - 12. évf.: érettségire, felvételre való készülés

Rendkívüli szülői értekezlet szervezése:

- Az osztályfőnök összehívhat rendkívüli szülői értekezletet, melyek különleges feladatokat, problémákat hivatottak megoldani. (pl.: külföldi utak, táborok, fegyelmi kérdések)
- A szülők kezdeményezésére, amennyiben a közösség nagy részét érintő kérdés merül fel
- Az igazgató kezdeményezésére

Fogadóórák egy időpontban évente két alkalommal.

- Az iskola pedagógusai közös időpontban fogadják a szülőket évente 2 alkalommal. Amennyiben ezen egy pedagógus nem tud jelen lenni, előzetes személyes egyeztetés alapján találkozhatnak vele a szülők.
- A fogadóórán, ha a szaktanár vagy a szülő kéri, a diák is jelen lehet.

- A szaktanár is kezdeményezheti a szülő megjelenését a közös fogadóórán, vagy az állandó fogadóórán, ha azt a tanuló tanulmányi eredménye szükségessé teszi.

Állandó fogadóórák

A hagyományoknak megfelelően minden pedagógusnak van állandó fogadó órája, mely szerepel az ellenőrzőben.

A szülő ezen kívül is találkozhat a pedagógussal előzetes egyeztetés alapján.

Szülői bemutatók szervezése a 6. a 8. és a 10. évfolyamokon szülők, pedagógusok, diákok részvételével

- művészeti tanulmányok eredményeinek bemutatása
- beszámolók az aktuális vizsgákról
- kötetlen beszélgetés

Egyéb szülő-pedagógus kapcsolattartási formák:

A tájékoztatás az ellenőrző és az elektronikus rendszerek útján történik.

További formái a szülők iskola életében való aktív részvételének:

- Minden osztály részvétele az SZMK munkájában;
- Kialakult hagyomány, hogy az osztályok olyan közös programokat szervezhetnek, melyeken a szülők és a pedagógusok is részt vesznek (kirándulás, sportrendezvény, színház- és hangverseny látogatás);
- Szülői támogatás egy-egy aktuális iskolai cél megvalósításában
- A már létrehozott adatbázis (Ki, milyen területen tud segíteni az iskolának?) éves aktualizálása
- Az egész iskolát érintő rendezvényekbe a szülők aktív bevonása (pl.: alapítványi bál, zenei gála, táncbál)
- Az iskolaszék működése

II. Tanuló és pedagógus együttműködése

- Szakórákon és osztályfőnöki órákon és az iskolai élet egyéb területén a konstruktív, együttműködő viselkedés
- A felmerült problémák kulturált megbeszélése
- Kirándulások, múzeum-, hangverseny, színház-látogatások, táborok szervezése
- A Diákönkormányzat működése és támogatása a törvényi szabályozásoknak megfelelően
- Indikerként módon a szülő és pedagógus együttműködése révén

A tanulmányok alatti vizsgák szabályai, a szóbeli felvételi vizsgák követelményei

A tanuló osztályozó-, pótló- és javítóvizsgát a jogszabályokban meghatározott esetekben tehet.

Ha a tanuló a jogszabályokban előírt, az iskola által kijelölt időszakon kívüli időpontban kíván beszámoltató vizsgát tenni, akkor ezt a szándékát legalább egy hónappal előre kell, hogy jelezze.

A tanulmányok alatti vizsga részletes tantárgyi követelményeit és értékelését a helyi tanterv tartalmazza.

A szóbeli felvételi vizsgák követelményei

a) Négy évfolyamos gimnázium

Magyarból és matematikából az általános iskolai törzsanyag.

A szóbeli felvételin elsősorban nem tantárgyi, lexikális tudást mérünk, hanem azokat az eszköztudás körébe tartozó készségeket és képességeket, amelyek a gimnáziumban való eredményes tanuláshoz szükségesek.

magyar:

- szövegértési feladatsorok
- fogalmak, definíciók az általános iskolai irodalom tantárgy anyagából
- kép alapján alkotott történet elmondása

matematika:

A szóbeli vizsga két részből áll.

- az első, írásbeli részben az alpműveletek, mértékegységváltások, geometriai számítások pontos elvégzését várjuk el,
- a második részében a szöveges feladatok matematikai modellezését, továbbá a logikus gondolkodás képességét mérjük.

b) Nyolc évfolyamos gimnázium

Magyarból és matematikából az általános iskolai törzsanyag. A szóbeli felvételin elsősorban nem tantárgyi, lexikális tudást mérünk, hanem azokat az eszköztudás körébe tartozó készségeket és képességeket, amelyek a gimnáziumban való eredményes továbbtanuláshoz szükségesek.

Az 5. osztályba járó jelentkezőktől az 5. évfolyamos ismeretanyagot is kérdezzük.

magyar:

- memoriter (egy rövid, négy-öt soros vers megtanulása és felmondása)
- olvasott szöveghez kapcsolódó szövegértési feladatok
- hasonló alakú szavak, szópárok mondatba helyezése

matematika:

A szóbeli vizsga két részből áll.

- az első, rövid írásbeli részben elsősorban az alpműveletek, mértékegységváltások mechanikus, pontos elvégzését várjuk el,

- a második részében a szöveges feladatok rajzos matematikai modellezését, továbbá a logikus gondolkodás képességét mérjük.

A felvétel és átvétel szabályai

A felvételi szabályait jogszabályok határozzák meg.

A tanuló átvételének szabályai:

- minden esetben felvételi beszélgetést tartunk magyarból és matematikából
- a felvételi bizottság/magyar, matematika és az of./javaslata alapján az igazgató dönt a átvételről
- szükség esetén különbözeti vizsgát írunk elő abban az esetben, ha az tantárgyat a tanuló előző iskolájában nem tanulta, ebben egyéni segítségnyújtással, türelmi idő biztosításával segítjük a diákokot.

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai terv

Az ismeretanyag elsajátítása osztályfőnöki, természetismeret és testnevelés óra keretében az iskolaorvos, és a védőnő segítségével és útmutatásai alapján történik.

- 5. osztályban a segélyhívás, a helyszínbiztosítás és az alapellátás (ájulás, orrvérzés, egyszerű sebek ellátása) a téma.
- 6. osztályban a természetismeret óra keretében a sebellátás, kötözés, törés elméleti alapjait tanítjuk. Testnevelés óra keretében pedig a gyakorlati ismereteket sajátítják el a tanulók.
- 7. osztályban az eddig tanultak ismétlése, és a sérült állapotának felismerésével bővítjük a tudásukat.
- 8. osztályban az égési sérülések, a kullancscsípés, napszúrás és agyrázkódás ellátását tanulják.

Készítette: a Veres Péter Gimnázium tantestülete
